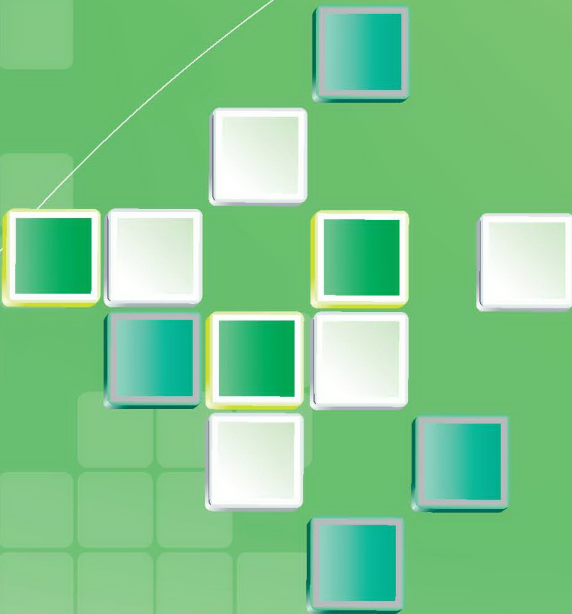

ประเด็นปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง เล่ม ๓

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ประเด็นปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง เล่ม ๓

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ประเด็นปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง เล่ม ๓

พิมพ์ครั้งที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕
จำนวนพิมพ์ ๕๐๐ เล่ม
จำนวนหน้า ๘๒ หน้า

จัดพิมพ์เผยแพร่โดย กลุ่มพัฒนานโยบายอุดมศึกษา
 สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา
 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
 ๓๒๘ ถนนศรีอยุธยา เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๖๑๐ ๕๓๕๕-๖ โทรสาร ๐ ๒๖๔๔ ๕๓๗๙
เว็บไซต์ <http://www.mua.go.th/users/bpp/developlan/>

ISBN 978-616-202-616-4

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย [๕๕๐๙-๐๓๐]
 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐
 โทรศัพท์ ๐ ๒๒๑๘ ๓๕๔๘-๕๐ โทรสาร ๐ ๒๒๑๘ ๓๕๕๑
 เว็บไซต์ <http://www.cuprint.chula.ac.th>

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้จัดการประชุมปรึกษาหารืออย่างไม่เป็นทางการในเรื่องการปฏิรูปอุดมศึกษารอบสอง เพื่อเป็นเวทีร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อมูล อภิปราย และเสนอแนะข้อคิดเห็น โดยมีกำหนดประชุมทุกวันพฤหัสบดีแรกของเดือนตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ในช่วงเวลา ๐๗.๓๐ ถึง ๐๙.๓๐ น. ก่อนที่ทุกคนจะปฏิบัติภารกิจงานประจำของตนเอง ซึ่งด้วยวิธีการนี้จะช่วยให้ได้นวัตกรรมใหม่ในการขับเคลื่อนการปฏิรูปอุดมศึกษา ไปสู่การเปลี่ยนแปลงพัฒนาอุดมศึกษาให้เป็นประโยชน์แก่สังคมไทยอย่างแท้จริง โดยการประชุมแต่ละครั้งจะเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการที่มีประสบการณ์ แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น โดยไม่จำเป็นต้องยึดติดอยู่กับกรอบวิธีคิดแบบราชการ แต่อยู่บนพื้นฐานของข้อมูลและข้อเท็จจริงที่มีอยู่ในขณะนั้น ซึ่งข้อคิดเห็นที่ได้จะเป็นแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาอุดมศึกษาไทยให้มีคุณภาพตอบสนองกับความต้องการของสังคมไทย

ประเด็นปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง เล่ม ๓ ฉบับนี้ เป็นเอกสารรวบรวมและประมวลข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะและประเด็นสำคัญจากการประชุมดังกล่าว ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จำนวน ๙ ครั้ง โดยมีประเด็นสำคัญ เช่น การคุ้มครองผู้บริโภคด้านการศึกษา การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง การดำเนินงานของเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์และองค์กรระดับอุดมศึกษา : ควอท. ระบบข้อมูลเพื่อการบริหารงานอุดมศึกษา เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ต้องขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาให้ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิรูปอุดมศึกษาครั้งนี้ และเอกสารฉบับนี้ คงจะเป็นประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจต่อไป

สารบัญ

	หน้า
ประเด็นการประชุมหารือ	
ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ การคุ้มครองผู้บริโภคด้านอุดมศึกษา : การจัดการศึกษานอกที่ตั้ง	๑
ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ ระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา	๘
ครั้งที่ ๓/๒๕๕๔ การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง ครั้งที่ ๑	๑๓
ครั้งที่ ๔/๒๕๕๔ การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง ครั้งที่ ๒	๑๗
ครั้งที่ ๕/๒๕๕๔ การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง ครั้งที่ ๓	๒๕
ครั้งที่ ๖/๒๕๕๔ การดำเนินงานของเครือข่ายการพัฒนา วิชาชีพอาจารย์ และองค์กรระดับ อุดมศึกษาแห่งประเทศไทย : ควอท. ครั้งที่ ๑	๓๓
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๔ การดำเนินงานของเครือข่ายการพัฒนา วิชาชีพอาจารย์ และองค์กรระดับ อุดมศึกษาแห่งประเทศไทย : ควอท. ครั้งที่ ๒	๓๘
ครั้งที่ ๘/๒๕๕๔ Enhancing Teaching and Learning in Higher Education	๔๔
ครั้งที่ ๙/๒๕๕๔ ระบบข้อมูลเพื่อการบริหารงานอุดมศึกษา	๕๑
ภาคผนวก	๕๙

ประเด็นการประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔
วันพฤหัสบดีที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๔
เรื่อง การคุ้มครองผู้บริโภคด้านอุดมศึกษา : การจัดการศึกษานอกที่ตั้ง

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้จัดการประชุมหารือ เรื่อง “การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง” ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๔ ณ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งนี้ได้เรียนเชิญผู้แทนมูลนิธิคุ้มครองผู้บริโภค ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ผู้แทนสภานิสิต/นักศึกษา เข้ามาร่วมประชุมหารือ ในประเด็นความร่วมมือในการคุ้มครองผู้บริโภค โดยนายศุภชัย พงศ์ภคเธียร ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ปีที่ผ่านมาได้มีการพัฒนากลไกในการพัฒนาคุณภาพการศึกษามากขึ้น ซึ่งรวมทั้งในส่วนของภาคอุดมศึกษา สำหรับการประชุมครั้งนี้ มีประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับคุณภาพมาตรฐาน การจัดการศึกษานอกที่ตั้งที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพบัณฑิต ซึ่งมีการจัดประชุมหารือ กลุ่มย่อยในเรื่องดังกล่าวร่วมกับมูลนิธิเพื่อผู้บริโภคมาแล้ว ๔ ครั้ง

ผู้แทนมูลนิธิคุ้มครองผู้บริโภค ได้นำเสนอว่า ขณะนี้มูลนิธิคุ้มครองผู้บริโภคมีโครงการที่ดำเนินการในระยะยาวอยู่ ๓ เรื่อง คือ ความปลอดภัยด้านอาหาร (food safety) มาตรฐานบริการรถโดยสารสาธารณะ และผลิตภัณฑ์ด้านสุขภาพ สำหรับความร่วมมือในการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอุดมศึกษาระหว่าง สกอ. กับมูลนิธิฯ อาจดำเนินการโดยผ่านทางนิตยสารฉลาดซื้อ เช่น การจัดอันดับการทดสอบในเชิงเปรียบเทียบ (rating comparative test) ว่ามหาวิทยาลัยไหน

ดีที่สุด เพื่อเป็นข้อมูลให้กับนักศึกษา หรือการทำ Black list warning มหาวิทยาลัยที่มีปัญหาคุณภาพการจัดการศึกษานอกที่ตั้ง ฯลฯ เนื่องจากมูลนิธิฯ ไม่ชำนาญและขาดองค์ความรู้ในประเด็นด้านการศึกษา หากจะใช้เป็นกลไกในการติดตาม (monitor) ระยะยาว อาจจะต้องหารือกับเครือข่ายมูลนิธิฯ ในแต่ละจังหวัดก่อนว่ามีความสนใจที่จะติดตามในเรื่องคุณภาพการศึกษาดังกล่าวอย่างต่อเนื่องหรือไม่

รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา (รองศาสตราจารย์กำจร ตติยกวี) รายงานว่า สถานการณ์ปัจจุบันและแนวทางการร่วมมือในการดูแลคุณภาพการจัดการศึกษากับมูลนิธิฯ โดยเน้นเรื่องการจัดการศึกษานอกที่ตั้งเป็นประเด็นหลัก รวมถึงการคุ้มครองสิทธิของนักศึกษา สำหรับการดำเนินการแก้ปัญหาการจัดการศึกษานอกที่ตั้ง ที่ผ่านมา สกอ. ได้มีการแจ้งเตือนมหาวิทยาลัยที่จัดการศึกษาไม่เป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพมาตรฐาน ซึ่งพบว่ามหาวิทยาลัยหลายแห่งได้ดำเนินการปรับปรุง บางแห่งได้ปิดหลักสูตรหรือปิดศูนย์ที่ไม่ได้มาตรฐาน และมีบางมหาวิทยาลัยได้เข้ามาหารือแนวทางในการปรับปรุงกับ สกอ. อย่างไรก็ตาม หลักการสำคัญของการจัดการศึกษานอกที่ตั้งก็เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา หากสถาบันอุดมศึกษามีการจัดการเรียนการสอนในศูนย์ดังกล่าวที่มีคุณภาพมาตรฐานก็จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลของ สกอ. ซึ่งมีรองศาสตราจารย์คุณหญิงสุมณฑา พรหมบุญ เป็นประธาน ได้มีมติให้มีคณะตรวจเยี่ยมทุกศูนย์เพื่อยืนยันข้อมูลที่มีมหาวิทยาลัย/สถาบันที่จัดการศึกษานอกที่ตั้งแจ้งเข้ามา โดยอาจใช้อาจารย์มหาวิทยาลัยในเครือข่ายอุดมศึกษาที่ผ่านหลักสูตรอบรมการประเมินคุณภาพภายใน (Internal Quality

Assurance: IQA) ซึ่งข้อมูลตรวจเยี่ยมที่สำคัญ คือ ข้อมูลอาจารย์ประจำหลักสูตร ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ความเหมาะสมของสถานที่ พื้นที่ที่ใช้ในการจัดการศึกษาและแนวทางการศึกษา ฯลฯ แต่เนื่องจากการตรวจเยี่ยมของ สกอ. จะต้องมีการแจ้งสถาบันให้ทราบล่วงหน้า จึงอาจทำให้คณะตรวจเยี่ยมไม่เห็นสภาพปัญหาที่แท้จริง จึงต้องการความร่วมมือจากมูลนิธิฯ ในการดำเนินการร่วมกันสรุปได้ ๓ เรื่อง ดังนี้

๑. ขอให้มูลนิธิฯ เข้ามาร่วมกำกับติดตาม (coordinator) เป็นแรงเสริมจากภายนอก (external force) เพราะการตรวจเยี่ยมของ สกอ. เป็นช่วงเวลา หรือสำรวจ (survey) การโฆษณาชวนเชื่อของสถาบันอุดมศึกษา เช่น จ่ายครบจบแน่ หรือจ่ายเงินไม่ต้องเรียน ฯลฯ อย่างไรก็ตาม การดำเนินการของ สกอ. จะเน้นการพัฒนาสถาบัน/ศูนย์การศึกษาฯ มากกว่าการจับผิดเอาความ ทั้งนี้ เพื่อผลประโยชน์ต่อโอกาสของประชาชนและการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์

๒. เนื่องจากมูลนิธิฯ มีความถนัดในการให้ความรู้กับผู้บริหารในมิติต่างๆ โดยนำเสนอการเปรียบเทียบสินค้าในหลายๆ ผลิตภัณฑ์ ผ่านนิตยสารฉลาดซื้อ ซึ่งการศึกษานับเป็นผลิตภัณฑ์หนึ่ง จึงขอความร่วมมือในการสำรวจข้อมูลศูนย์การศึกษาดังกล่าว และเผยแพร่ให้มหาวิทยาลัย นักศึกษา ผู้ปกครอง ประชาชน ทราบว่าแต่ละมหาวิทยาลัยมีคุณภาพการบริหารจัดการอย่างไร

๓. ในอนาคต หากมหาวิทยาลัยยังดำเนินการไม่เป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพมาตรฐานหรือมีการหลอกลวงนักศึกษา และไม่ดำเนินการปรับปรุงหรือยุติ อาจจะต้องใช้มาตรการตรวจจับและลงโทษ แต่ใน

ขั้นตอนดังกล่าวการดำเนินการภาครัฐต้องใช้เวลาานาน ไม่ทันต่อสถานการณ์ จึงขอความร่วมมือเครือข่ายมูลนิธิฯ ในแต่ละจังหวัดเข้าไปสำรวจและตรวจสอบในฐานะบุคคลธรรมดาไม่ใช่องค์กรภาครัฐ

ในรอบ ๒ ปีที่ผ่านมา หลังจากมีการกระจายอำนาจการอนุมัติหลักสูตรไปให้กับสภามหาวิทยาลัย สกอ. ได้รับข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการจัดการศึกษามากขึ้น ประกอบกับการออกประกาศและเผยแพร่การกำหนดนโยบายคุณภาพของการจัดการศึกษานอกที่ตั้งทำให้นักศึกษาและประชาชนมีความรู้มากขึ้น สภาพปัญหาส่วนใหญ่ที่พบเป็นมหาวิทยาลัยเอกชน มีการโฆษณาชวนเชื่อ เช่น เรียนฟรีมีทุน กลับกลายเป็นเงินกู้ยืมทำให้เด็กเป็นหนี้ สกอ. ได้ตระหนักถึงความสำคัญจึงได้จัดทำคำประกาศสิทธินิติคนักศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนและนักศึกษาได้รู้สิทธิของนักศึกษา รวมทั้งได้จัดเวทีและสนับสนุนกิจกรรมรณรงค์สิทธิของนักศึกษา

ที่ประชุมมีความเห็นและข้อเสนอแนะดังนี้

๑. การจัดการศึกษานอกสถานที่โดยหลักการแล้วเป็นเรื่องที่ดี แต่เนื่องจากการมีศูนย์การศึกษานอกที่ตั้งจำนวนมาก โดยขาดการกำกับดูแลอย่างทั่วถึง ทำให้เกิดประเด็นเรื่องคุณภาพ ซึ่งพบว่า มีมหาวิทยาลัยบางแห่งที่มีที่ตั้งหลักอยู่ในภาคกลางแต่เปิดศูนย์การศึกษาฯ ในภาคเหนือ หรือมีที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือแต่มีศูนย์การศึกษาฯ ในภาคกลาง ฯลฯ ดังนั้น สกอ. จึงควรมีมาตรการที่ชัดเจนและจริงจังในการกำกับดูแลและติดตามศูนย์การศึกษาฯ เหล่านั้น เช่น การตรวจแบบสุ่ม (random) ฯลฯ

๒. ควรมีการเปิดเผย/เผยแพร่ข้อมูลของมหาวิทยาลัยเป็น รายงานต่อสาธารณะ (public) หรือในเว็บไซต์ (website) ของ สกอ. เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบถึงการจัดการศึกษา คุณภาพของศูนย์ การศึกษาฯ โดยศูนย์การศึกษาฯ ใดไม่มีคุณภาพ มหาวิทยาลัยก็จะ ต้องปิดศูนย์การศึกษานั้นไป เนื่องจากไม่มีนักศึกษามาสมัครเรียน

๓. สกอ. ควรดำเนินการเชิงรุก (aggressive) โดยมีมาตรการ ลงโทษหรือมาตรการทางกฎหมายที่ชัดเจน กับมหาวิทยาลัย/ศูนย์ การศึกษาฯ ที่มีการโฆษณาเกินความเป็นจริง

๔. การกำหนดเงื่อนไขหรือคุณสมบัติของนายกสภา/ กรรมการสภามหาวิทยาลัย กรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ประจำ หลักสูตร ฯลฯ จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก ทำให้ เกิดความต้องการปริญญาเอกมากขึ้น โดยมหาวิทยาลัยควรมีการ กลั่นกรองคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกมากขึ้น ซึ่งควรมีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกรรมการสอบ (list professional) ที่ สกอ. รับรอง มีการทดสอบความรู้เพื่อสำเร็จการศึกษา (exit exam) และต้องมีคะแนนภาษาอังกฤษ (TOEFL) ๕๕๐ คะแนน ขึ้นไป

๕. สถานการณ์ของมหาวิทยาลัยทั้งเอกชนและรัฐบางแห่ง ดำเนินธุรกิจการศึกษาเกินความพอดี มีการโฆษณาชวนเชื่อที่เกิน ความจริง เมื่อทำไม่ได้จริงตามคำโฆษณาแล้วมาปรับเปลี่ยนรายละเอียด ในภายหลัง ดังนั้น จึงควรต้องมีกลไกการคุ้มครองผู้บริโภคเข้ามา ช่วยสนับสนุน มหาวิทยาลัยที่ดีก็จะได้ประโยชน์จากมาตรการ ดังกล่าว แต่สิ่งที่ควรระวัง คือ ความแตกต่างระหว่างแนวคิด ชาวตะวันตกและตะวันออก แนวคิดตะวันตกใช้กฎหมายเป็นตัวกำกับ

ในขณะที่แนวคิดตะวันออกเป็นแบบความไว้วางใจ การมีน้ำใจต่อกัน ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์กับอาจารย์ของสองแนวคิดต่างกัน สิ่งที่ดีควรดำรงไว้ไม่ใช่กลายเป็นความสัมพันธ์แบบผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ

๖. ดำเนินการวิจัยทางวิชาการเชิงลึกเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ โดยสถาบันคลังสมองของชาติ หรืออาสาสมัครให้มูลนิธิฯ เป็นผู้รับผิดชอบจัดทำข้อมูล แล้วนำเสนอ/เผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะ โดยอาจให้ สกอ. ช่วยพิจารณาเนื้อหาทางวิชาการให้

๗. สกอ. ต้องใช้ข้อมูล (information) เป็นเครื่องมือสำคัญ ในการกำกับดูแลมหาวิทยาลัย โดยมูลนิธิฯ จะเป็นผู้รวบรวมข้อมูล ทางอ้อม (indirect information) ส่วนข้อมูลทางตรง (direct information) ต้องอาศัยประกาศ กกอ. เพื่อให้มหาวิทยาลัยส่งข้อมูล นักศึกษา อาจารย์ บุคลากร ฯลฯ ที่เป็นปัจจุบัน (real time) ตลอดเวลา เพื่อให้สามารถตรวจสอบข้อมูลนักศึกษาเข้าใหม่และผู้สำเร็จ การศึกษาได้ แต่เนื่องจากมหาวิทยาลัยไม่ดำเนินการส่งข้อมูลให้ ครบถ้วน โดยเฉพาะข้อมูลตามฐานเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ทำให้สามารถตรวจสอบได้เพียงร้อยละ ๗๐ เท่านั้น สำหรับข้อมูล คณาจารย์ก็ได้ข้อมูลไม่ครบถ้วนหรือไม่ทันสมัยเช่นเดียวกัน ทำให้ มหาวิทยาลัยมีอาจารย์ประจำหลักสูตรซ้ำซ้อนกัน จนมีข้อร้องเรียน แล้ว สกอ. จึงทราบเรื่องในภายหลัง

๘. นอกจากการแก้ปัญหาโดยใช้ภาคประชาชนเข้ามา มีส่วนร่วมแล้ว ควรทำให้สถาบันการศึกษามีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อ ปัญหาดังกล่าว หาก สกอ. จะกำกับโดยการตรวจสอบรายชื่ออาจารย์ ประจำหลักสูตร อาจจะเป็นเรื่องยาก เช่น บางมหาวิทยาลัยต้องให้

เวลาตรวจสอบนาน บางปัญหาอาจเกิดจากความไม่เข้าใจในคำว่า “รับทราบ” หลักสูตร เมื่อสภามหาวิทยาลัยอนุมัติหลักสูตรแล้ว มหาวิทยาลัยก็รับนักศึกษาใหม่ทันที เป็นต้น จึงควรส่งเสริมความเข้าใจร่วมกับสภามหาวิทยาลัย/สถาบันในเรื่องดังกล่าว และการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา อาจจะต้องใช้การประเมินคุณภาพภายใน (Internal Quality Assurance: IQA) ซึ่งทำการประเมินทุกปี แทนการประเมินคุณภาพสถานศึกษา ภายนอก ๕ ปี (External Quality Assurance: EQA) ซึ่งจะซ้ำเกินไป

ผู้บันทึกการประชุม

นายศุภโชค สุขมาก

นายสันติชัย โลหิตหาญ

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร

ประเด็นการประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔
วันพฤหัสบดีที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔
เรื่อง ระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

การประชุมครั้งนี้พิจารณาประเด็น “ระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา” โดยรองเลขาธิการ คณะกรรมการการอุดมศึกษา (รองศาสตราจารย์กำจร ตติยกวี) ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า สกอ. ได้จัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อหารือเกี่ยวกับระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

๑. เด็กที่มีทุนทรัพย์มากจะมีโอกาสในการสมัครสอบมากกว่าเด็กที่มีทุนทรัพย์น้อย เนื่องจากในการรับตรงเข้าสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบันคิดค่าสมัครสอบเป็นรายวิชา โดยเฉลี่ยค่าสมัครสอบต่อคณะประมาณ ๑,๐๐๐ บาท/คณะ นอกจากนี้หากรวมถึงค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาสมัครและสอบด้วยแล้ว จะพบว่าผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากในการสอบคัดเลือกแบบรับตรง ซึ่งที่ประชุมได้ตั้งข้อสังเกตว่าการรับตรงเป็นการเพิ่มโอกาสหรือเพื่อการพาณิชย์

๒. การสอบรับตรงส่วนใหญ่ เน้นเนื้อหาสาระวิชา แต่ไม่เน้นรายวิชาวัดความถนัดเฉพาะ ซึ่งการเรียนในบางสาขาวิชาหรือบางคณะ เด็กจำเป็นต้องมีความถนัดทั้งทางกลุ่มสาระวิชาและความถนัดเฉพาะ

๓. ตัวแทนที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทยมีข้อสังเกตว่า ในการรับ Admissions จะไม่เน้นเรื่องของสาระวิชาเท่าที่ควร ทำให้บางคณะ เช่น คณะแพทยศาสตร์ ต้องเปิดรับตรงเอง เพื่อคัดเลือกเด็กที่มีความรู้ทางเนื้อหาสาระวิชาแน่นกว่าการสอบ Admissions ดังนั้น มหาวิทยาลัยต่างๆ ที่มีหลักสูตรการเรียนสาขาวิชาเฉพาะ โดยเฉพาะสาขาวิชาชีพ ดำเนินการจัดสอบเอง เพื่อให้ได้นักศึกษาที่มีพื้นฐานทางสาระวิชาที่แน่นกว่าการจับสอบ Admissions นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏต่างๆ ก็ต้องการเด็กที่ไม่ได้เหลือจากการคัดเลือกจากมหาวิทยาลัยของรัฐเดิม จึงเปิดสอบรับตรงเองเช่นกัน

๔. ควรจัดให้มีศูนย์ทดสอบกลาง ซึ่ง ทปอ. หรือ สกอ. เป็นเจ้าภาพ เพื่อลดค่าใช้จ่ายการสอบของเด็ก

หลังจากนั้น ที่ประชุมได้ร่วมแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. สภาคุณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ได้ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาโดยการเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาที่รับตรงและรับจาก Admissions โดยพิจารณาจากเกรดของนักศึกษาในวิชาแกน ๘ วิชา และมีข้อสมมติฐานว่านักศึกษาที่เข้ามาโดยวิธีรับตรงน่าจะมีพื้นฐานตรงตามความต้องการมากกว่านักศึกษาที่รับจาก Admissions เนื่องจากคณะเป็นผู้จัดสอบเอง ผลจากการประเมินพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กไม่สามารถวัดได้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ได้ขึ้นอยู่กับวิธีการรับเข้าเพียงอย่างเดียว แต่ได้ข้อสรุปบางประการว่าขึ้นอยู่กับช่วงเวลาจัดสอบ Timing

๒. เด็กส่วนใหญ่ที่สอบตรงได้ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๕ แล้ว ก็มักจะไม่ค่อยสนใจเรียนในภาคการเรียนที่เหลือ ซึ่งหากเป็นเช่นนี้อีก ต่อไประบบการศึกษาของประเทศไทย อาจจะไม่ได้รับการยอมรับ คล้ายกับบางประเทศที่จัดการเรียนการสอนก่อนระดับอุดมศึกษาเพียง ๑๑ ปี ดังนั้น หากจะมีการปรับหลักสูตรของโรงเรียน ในช่วงปีสุดท้ายของระดับมัธยมศึกษา อาจจะเน้นไปที่รายวิชาทักษะชีวิต จิตอาสา การช่วยเหลือสังคมก็ได้ เพื่อให้เด็กในกลุ่มที่สอบคัดเลือกได้แล้วได้พัฒนาตนเองในด้านทักษะชีวิต

๓. ในปัจจุบัน การคัดเลือกเด็กในระบบอุดมศึกษาจะได้เด็กที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน ทำให้อาจารย์ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. ปัจจุบันมหาวิทยาลัยมุ่งทำ Ranking เพื่อเป็นอันดับ ๑ ของประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่การจัด Ranking จะวัดจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก ทำให้มหาวิทยาลัยต่างๆ มุ่งคัดเด็กเก่งตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๕ ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ต้องมีการ Reform ranking ดังตัวอย่างของต่างประเทศที่จัด Ranking จากกระบวนการพัฒนาเด็ก โดยเปรียบเทียบระหว่างก่อนเข้าศึกษา และหลังจบการศึกษา เพื่อวัดประสิทธิภาพของการพัฒนาเด็ก

๕. ตัวอย่างระบบการคัดเลือกของประเทศอังกฤษเป็นตัวอย่างที่ดี คือ การจำแนกเด็กด้วยระบบการสอบแบบแยกประเภท การสอบตาม Board ต่างๆ ซึ่งเด็กจะตัดสินใจว่าตนเองเรียนวิชาอะไรมาบ้าง และควรจะสอบวิชาอะไร ตามความถนัดของตนเอง และเมื่อเด็กเลือก Board ที่จะสอบแล้ว จะมีข้อมูลบอกว่าเด็กจะสามารถเข้ามหาวิทยาลัยใดได้บ้าง โดยระบบการคัดเลือกดังกล่าวเกิดจากการ

วางระบบเชื่อมโยงกับการพัฒนาเด็กตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษา ซึ่งต่างกับประเทศไทยที่วัดจากการสอบคัดเลือกในปีสุดท้ายของการเรียนระดับมัธยมศึกษา

๖. เรื่องการสมัครสอบควรพิจารณาตัวอย่างของระบบการคัดเลือกของประเทศอังกฤษ (University and College Admissions Service: UCAS) ที่มีการแยกการสอบ การสมัคร และการคัดเลือกออกเป็นส่วนๆ รัฐบาลอังกฤษจะมีหน้าที่ช่วยเหลือในเรื่องการสมัครเพียงอย่างเดียว โดยจะทำหน้าที่ส่งใบสมัครที่เด็กยื่นไว้ไปยังมหาวิทยาลัยต่างๆ ซึ่งหากเด็กสามารถเลือกได้ ๕ มหาวิทยาลัย ใบสมัครก็จะถูกส่งไปทั้ง ๕ มหาวิทยาลัย โดยที่แต่ละแห่งจะไม่ทราบว่ามีเด็กสมัครที่ใดบ้าง เด็กก็จะมีสิทธิ์สอบสัมภาษณ์ทั้ง ๕ แห่ง ถือเป็นสิทธิ์ของเด็ก หลังจากนั้นมหาวิทยาลัยจะประมวลเองว่าจะคัดใคร และมหาวิทยาลัยจะแจ้งมายังศูนย์สมัครสอบว่าเด็กยังขาดคุณสมบัติอะไรบ้างและต้องดำเนินการอะไรบ้าง หรือเด็กได้รับการคัดเลือกที่ใดบ้าง และศูนย์สมัครจะแจ้งไปยังเด็กเพื่อให้เด็กเลือกเพียง ๑ แห่ง เมื่อมีการสละสิทธิ์ศูนย์สมัครก็จะทราบจำนวนที่ว่าง จึงจะแจ้งไปยังเด็กที่ยังไม่ได้รับการคัดเลือกอีกครั้ง เพื่อให้เด็กกลุ่มนั้นมีโอกาสเข้ารับการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งจะช่วยลดปัญหาเรื่องความเสมอภาคตลอดจนการแก้ปัญหาเรื่องการสละสิทธิ์ของเด็กได้

๗. ในปัจจุบันเด็กและผู้ปกครองยังประสบปัญหาในเรื่องวิสัยทัศน์ทางการศึกษา คือ เด็กไม่ค่อยรู้จักคุณภาพตนเอง ซึ่งการที่เด็กจะประสบความสำเร็จได้ เด็กต้องรู้จักคุณภาพตนเอง ต้องรู้ว่าอาชีพอะไรที่เหมาะสมกับตนเอง และยังขาดความเข้าใจในรายละเอียดมหาวิทยาลัย คณะ และสาขาวิชา เด็กเก่ง หรือเด็กที่อยู่ในครอบครัว

ทันสมัยเท่านี้มันจะมีวิสัยทัศน์ด้านนี้ ซึ่ง สกอ. อาจจะช่วยเหลือได้
ในส่วนระบบการแนะแนวการศึกษา เพื่อประกอบการตัดสินใจในการ
เลือกเรียน แต่การจับสอบคัดเลือกเด็ก สกอ. ไม่ได้มีหน้าที่รับผิดชอบ
ซึ่งตามกฎหมายการคัดเลือกเด็กเป็นหน้าที่อันชอบธรรมของ
มหาวิทยาลัยที่จะกำหนดคุณสมบัติ เงื่อนไข และวิธีการต่างๆ ได้

๘. ในการจัดการเรียนการสอนของครู ต้อง Integrate
ตั้งแต่ระดับอนุบาล เพื่อให้เด็กรู้จักสังคม รู้จักตนเอง จึงควรเสริมสร้าง
สิ่งเหล่านี้เข้าไปในระบบการศึกษาด้วย ไม่ใช่รู้เฉพาะวิชาการ แต่ไม่รู้จัก
ตนเอง เนื่องจากในปัจจุบัน เด็กยังไม่ค่อยรู้จักตัวเอง ว่าตนเอง
จะต้องการหรือมีความถนัดด้านใด และควรจะเลือกเรียนอะไรที่เหมาะสม
กับตัวเอง

๙. วิธีการกระจายโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำได้อีกวิธี
คือ การรวมค่าสมัครสอบไว้กับโครงการเรียนฟรี ๑๕ ปี และเด็กจะได้
รับสิทธิดังกล่าวเมื่อเรียนจนถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๖

๑๐. ระบบฐานข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจของเด็กและผู้ปกครองในการเลือกศึกษาต่อ ควรมีหลายระบบ ไม่ใช่แค่ฐานข้อมูล
ของ สกอ. เท่านั้น โดยอาจจะให้ทุกภาคส่วนหรือภาคเอกชนอื่นๆ เข้ามา
มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับอุดมศึกษาที่เป็นประโยชน์
ต่อผู้บริโภค โดย สกอ. ควรจะเป็นหน่วยงานที่สนับสนุน

ผู้บันทึกการประชุม

นางสาวรัตนาภรณ์ ยศศรี

นางสาวพรเพ็ญ ชัยมงคล

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร

ประเด็นการประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๓/๒๕๕๔
วันพฤหัสบดีที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๔
เรื่อง การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง ครั้งที่ ๑

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปริญญา เทวานฤมิตรกุล รองอธิการบดีฝ่ายการนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้นำเสนอความเป็นมาของยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง (พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๖๑) และการเรียนการสอน Civic Education (พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม) และ Service Learning (การเรียนรู้โดยบริการสังคม) ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดังนี้

๑.๑ ยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง (พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๖๑) จัดทำโดยคณะกรรมการ กนป. ด้านพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดี เพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาด้านการพัฒนาคนไทยยุคใหม่ ให้เป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีสิทธิเสรีภาพ โดยมีความรับผิดชอบต่อสังคม เคารพกติกาและสิทธิของผู้อื่น ซึ่งคณะกรรมการนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (กนป.) ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

๑.๒ สำหรับประสบการณ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้จัดให้มีการเรียนการสอน Civic Education หรือ “การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง” ในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ ซึ่งเริ่มเมื่อปีการศึกษา ๒๕๕๒ โดยปรับวิชาสหวิทยาการสังคมศาสตร์ให้มีเนื้อหาเรื่องพลเมือง ในระยะเริ่มต้นเรียน ๓ คาบ (๙ ชั่วโมง) ต่อมาได้เพิ่มเวลาเรียนเป็น ๕ คาบ

และจัดเป็นวิชาเฉพาะได้ในเทอมที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๓ โดยมีเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอน เพื่อทำให้นักศึกษาเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เศรษฐกิจ เข้าใจเรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

กระบวนการเรียนรู้ความเป็นพลเมืองเป็นการลงมือปฏิบัติแบบ project based learning และให้นักศึกษาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ โดยก่อนทำการเรียนการสอนจะให้นักศึกษาร่วมกันตั้งกติกาในการเรียนและการอยู่ร่วมกัน แล้วเริ่มกระบวนการเรียนรู้แบบ problem based learning ดังนี้

๑) ให้รู้จักปัญหาด้านต่างๆ ของประเทศ ทั้งด้านสังคม การเมือง ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และปัญหาสิ่งแวดล้อม และการเข้าชุมชนเพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจริง

๒) แบ่งกลุ่มเลือกปัญหาเพื่อวิเคราะห์สาเหตุและความเชื่อมโยงของตัวนักศึกษากับปัญหา

๓) เสนอโครงการแก้ปัญหาโดยการลงมือทำด้วยตนเอง

๔) ปฏิบัติตามโครงการเพื่อแก้ปัญหาและประเมินผลการทำงานแก้ปัญหา

๕) สรุปผล นำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

เมื่อจบการเรียนการสอนมีการวัดผล และประเมินผลในประเด็นต่างๆ ได้แก่ การเคารพกติกา การอยู่ร่วมกัน การมีความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม รวมถึงความพึงพอใจในการเรียนการสอนของทั้งอาจารย์และนักศึกษา

๑.๓ นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ทดลองจัดการเรียนการสอน Service Learning กับนักศึกษาชั้นปีที่ ๔ คณะนิติศาสตร์เป็นการนำร่อง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ problem based learning โดยแบ่งกลุ่มลงพื้นที่ ที่มีปัญหาด้านกฎหมาย

ความยุติธรรมและความเหลื่อมล้ำในสังคม แล้ววิเคราะห์สาเหตุ และเสนอวิธีแก้ปัญหา และในคาบสุดท้ายให้นักศึกษาเสนอว่า จริยธรรมของวิชาชีพควรเป็นอย่างไร

๒. ที่ประชุมได้มีการนำเสนอประสบการณ์การจัดการเรียน การสอนแบบ problem based learning และสร้างความเป็น ผลเมืองให้กับนักศึกษา เช่น สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน (มหาวิทยาลัย ซีวิต) วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย สถาบันอาศรมศิลป์ เป็นต้น และมึ ความคิดเห็นและข้อเสนอเกี่ยวกับ Civic Education และ Service Learning สรุปได้ดังนี้

๒.๑ ประเด็นสำคัญของ Civic Education คือ การ สร้างความเข้าใจเรื่องการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง ซึ่งไม่ใช่ วิชาหน้าที่พลเมือง และให้ความสำคัญกับการประเมินผลที่ผู้เรียนมึ ความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น

๒.๒ ปัญหาหรือข้อจำกัดของการเรียนการสอนวิชา Civic Education และ Service Learning คือ ผู้สอนต้องมีความ สนใจ และทำความเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายของวิชา และวิธีการเรียน การสอนในลักษณะ project based learning การปรับทัศนคติของ ผู้สอนให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนแบบ problem based learning เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดและ วิเคราะห์แก้ปัญหา

๒.๓ สถาบันอุดมศึกษาควรเปลี่ยนการเรียนการสอน วิชาจริยธรรมวิชาชีพ ให้เป็น Service Learning ซึ่งมีความเชื่อมโยง กับยุทธศาสตร์หนึ่งมหาวิทยาลัยหนึ่งจังหวัด คือ เป็นการใช้งำลังคน ของสถาบันเพื่อการบริการสังคมและนำกลับมาสู่การเรียนรู้ เป็นการ พัฒนาสังคม สถาบัน ประเทศ และสร้างความเป็นพลเมืองขึ้นใน ตัวนักศึกษา

๒.๔ ควรจัดให้มีเวทีเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่อง Civic Education และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และความสำเร็จระหว่างมหาวิทยาลัยที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง เพื่อกระตุ้นให้เกิดความตระหนัก เกิดการต่อยอด และสร้างเครือข่ายในเรื่องการศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง

๒.๕ ควรสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในทุกระดับการศึกษา ซึ่งใช้งบประมาณดำเนินการไม่มากนัก เน้นที่การปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนเป็นหลัก โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาสนับสนุนให้ตั้งชมรมหรือศูนย์อาสาสมัครเพื่อสร้างจิตอาสาและความเป็นพลเมืองให้กับนักศึกษา

๒.๖ สร้างความเข้าใจและความตระหนักต่อสังคมในเรื่องการสร้างความเป็นพลเมือง โดยการประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน

๓. ที่ประชุมเห็นควรให้นำเสนอรูปแบบการดำเนินการเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง เพื่อพิจารณาในการประชุมครั้งต่อไป เพื่อสนับสนุนให้สามารถขับเคลื่อนกลไกดังกล่าวได้ และกำหนดการประชุมครั้งต่อไป ในวันพุธที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๔ เวลา ๗.๓๐ น.

ผู้บันทึกการประชุม

นางสาวสุวรรณา ภมรประวัตติ

นายจักรกฤษณ์ ลิมปิษฐีเยร

นางสาวปิยมาภรณ์ รอดบาง

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร

ประเด็นการประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๔/๒๕๕๔
วันพุธที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๔
เรื่อง การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง ครั้งที่ ๒

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้จัดประชุมหารือ “การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง” ครั้งที่ ๔/๒๕๕๔ เรื่อง “การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง ครั้งที่ ๒” ในการประชุมครั้งนี้ รองศาสตราจารย์ประภาภัทร นิยม ได้นำเสนอเรื่องปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาสู่ความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ ๒๑ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ปริญญา เทวานฤมิตรกุล ได้นำเสนอเรื่องยุทธศาสตร์และแผนการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในสถาบันอุดมศึกษา ต่อที่ประชุม โดยมีสาระสำคัญและข้อคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆ ที่สำคัญสรุปได้ ดังนี้

๑. ปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาสู่ความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ ๒๑

เอกสารการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาดังกล่าว ถอดใจความสำคัญมาจาก หนังสือชื่อ 21st century skills: Rethinking How Students Learn ซึ่งแสดงให้เห็นถึงเป้าหมายในการสร้างบัณฑิตในศตวรรษที่ ๒๑ และได้บรรยายถึงสภาพปัญหาที่บัณฑิตจะต้องเผชิญในอนาคตในเรื่องสิ่งแวดล้อม ความสมดุลของระบบนิเวศ การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน รวมทั้งวิกฤตศรัทธาในคุณค่ามนุษย์ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญในอนาคต ดังนั้น เป้าหมายการสร้างบัณฑิต

ในทศวรรษที่สองให้มีทักษะและสมรรถนะที่สำคัญ จึงควรประกอบด้วยทักษะความสามารถอย่างน้อย ๑๑ เรื่อง (หรือที่เรียกว่า ๓Rs + ๗Cs + L) โดย “๓Rs” ได้แก่ ทักษะการอ่านและการเขียน (reading & writing) การคิดเชิงคณิตศาสตร์ (ซึ่งสอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิฯ TQF) สำหรับ “๗Cs” ได้แก่ Critical thinking & Problem solving, Creativity & Innovation, Collaboration teamwork & Leadership, Cross-cultural understanding, Communication Information & media literacy, Computing & media literacy และตัวสุดท้าย Career L หมายถึง Learning self-reliance ทั้ง ๑๑ เรื่อง ควรทำควบคู่ไปกับเป้าหมายการสร้างความเป็นพลเมือง ซึ่งจะพัฒนาให้บัณฑิตไทยมีอิสรภาพและพึ่งพาตนเองได้ เคารพสิทธิผู้อื่น เคารพความแตกต่าง เคารพหลักความเสมอภาค เคารพกติกา และรับผิดชอบต่อสังคม

หากพิจารณาเป้าหมายทั้ง ๒ ด้านประกอบกัน จะเห็นได้ว่าเป้าหมายแรกเน้นการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยใช้ Competency Based Learning ซึ่งจะเปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้จากการป้อนความรู้และท่องจำเพื่อการสอบในชั้นเรียน (class room type) เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นเจ้าของโจทย์การเรียนรู้ (studio type) และการเรียนรู้ด้วยการทำงานจริง (learning by doing) สำหรับแนวทางในการแปลงยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติสามารถดำเนินการได้ ๒ ขั้นตอน คือ ๑) คัดเลือกตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ (best practice) ซึ่งสามารถดำเนินการได้ทันที และ สกอ. ได้ดำเนินการไปส่วนหนึ่งแล้ว และ ๒) จัดเวที share & learn forum โดยอาจจะจัดในแต่ละภาค หรือจัดหลายๆ ครั้งสลับกันไป และมีหน่วยงานหรือ

มหาวิทยาลัยที่เข้ามาร่วมเป็นผู้จัดงานที่หลากหลาย เช่น มูลนิธิสยามกัมมาจล สถานีโทรทัศน์ทีวีไทย (ThaiPBS) ฯลฯ ถอดบทเรียนแล้วนำมาเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะต่างๆ เพื่อสร้างค่านิยมให้เกิดขึ้นในสังคมไทย และสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง (change agent) โดยการอบรมครูอาจารย์ให้พัฒนารูปแบบการสอนแบบใหม่ๆ ปรับหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้มีการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองมากขึ้น รวมทั้งวิชาต่างๆ ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนโดยใช้โจทย์ปัญหาจริงจากชุมชน

๒. ยุทธศาสตร์และแผนการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในสถาบันอุดมศึกษา แบ่งออกเป็น ๒ แผนงาน คือ

๒.๑ แผนงานการสร้าง “วิชาพลเมือง” หรือรายวิชาเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

โดยทั่วไป “ความเป็นพลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอิสระสูงสุดของประเทศ ประชาชนจึงเป็นเจ้าของประเทศที่แท้จริง และเมื่อเป็นเช่นนี้ประชาชนทุกคนจึงมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน และการที่จะอยู่ร่วมกันได้ ประชาชนแต่ละคนจะต้องเคารพและจัดทำกติกาเพื่อการตัดสินใจ หลักการที่สำคัญของการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง (civic education) มีอยู่ ๔ ประการ ประกอบด้วย (๑) การให้ผู้เรียนเป็นประธาน (subject) หรือเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (student center) ไม่ใช่เป็นกรรม (object) หรือเป็นผู้มีหน้าที่เรียนตามที่อาจารย์สอน (๒) การเรียนรู้โดยการปฏิบัติ (learning by doing) ไม่เน้นการบรรยาย แต่เป็นการเรียนการสอน โดยใช้ “กิจกรรม” ห้องเรียนไม่เกิน ๕๐ คน (๓) การเชื่อมโยงความคิดให้เห็นว่าเราทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของปัญหา

การแก้ปัญหาจึงต้องเริ่มที่ตัวเรา โดยที่ไม่มีใครผูกขาดวิธีการที่ถูกต้อง ใช้วิธีการแบบผู้เรียนวิเคราะห์ปัญหา (problem based learning) และ การทำโครงการแก้ปัญหา (project based learning) และ (๔) การใช้กิจกรรมและวิธีการที่หลากหลาย โดยที่สถานศึกษามีอิสระในการเลือกใช้เทคนิควิธีการในการจัดการศึกษา

สำหรับวิธีการดำเนินการอาจจะทำได้ ๒ วิธี คือ วิธีที่หนึ่ง การสร้างวิชาใหม่ (วิชาเฉพาะ) ให้มีวิชาการสร้างความเป็นพลเมือง ๓ หน่วยกิต ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ประมาณ ๓๐ หน่วยกิต) หรือวิธีที่สอง การปรับวิชาที่มีอยู่แล้วมาเพิ่มเติมเนื้อหาความเป็นพลเมือง ตัวอย่างมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เริ่มต้นจากวิธีที่สอง โดยใช้เวลาจัดกิจกรรมประมาณ ๕ คาบ แล้วต่อมาจึงได้พัฒนา กลายมาเป็นวิชาเฉพาะ

๒.๒ แผนงานพัฒนาการศึกษาเพื่อการบริการสังคม (service learning)

สถาบันอุดมศึกษาควรจัดให้มีการเรียนการสอนเพื่อการบริการสังคม (service learning) ไม่ใช่การสอนแบบบรรยาย โดยควรเริ่มจากวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ “วิชาชีพ” “จริยธรรม” หรือ “คุณธรรม” แล้วขยายไปสู่วิชาอื่นๆ และให้ดำเนินการเชื่อมโยงกับ ยุทธศาสตร์ “หนึ่งมหาวิทยาลัยหนึ่งจังหวัด” สำหรับตัวอย่างการดำเนินการของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยคณะนิติศาสตร์ มีการนำวิชาหลักของวิชาชีพนักกฎหมาย ซึ่งสอนในชั้นปีสุดท้ายของระดับปริญญาตรี มาปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอน จากเดิมที่คณะได้เชิญวิทยากรที่มีประสบการณ์สูงด้านกฎหมาย มาเป็นการจัดทำโครงการ (project based learning) นักศึกษาเข้าไปศึกษาเรียนรู้ในชุมชน

โดยมีการตั้งโจทย์ เช่น กฎหมายในประเทศไทยทำไมบังคับใช้ไม่ได้ ทำไมสังคมมีสองมาตรฐานและสังคมขัดแย้ง ทำไมกฎหมายแก้ปัญหาไม่ได้ ฯลฯ จากการดำเนินการโครงการ (project based learning) เมื่อนักศึกษาได้เข้าไปสัมผัสกับชุมชน นักศึกษาสามารถคิดได้ว่า “นักกฎหมายควรมีหลักวิชาอะไรบ้าง” ซึ่งคำตอบสุดท้ายที่นักศึกษาคิดได้ ตอบได้นั้นกลับตรงกับเนื้อหาหรือทฤษฎีที่อาจารย์ต้องสอน นักศึกษาเกิดจริยธรรมด้วยตัวเอง ได้วิชาการ (academic) เรียนรู้ชุมชนและแลกเปลี่ยนกัน การสอนด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ จะช่วยแก้ปัญหาในกระบวนการยุติธรรม ผู้พิพากษาซึ่งก็คือนักกฎหมาย แต่เดิมได้เรียนในเนื้อหาวิชาเพียงอย่างเดียวและสอบผู้พิพากษาได้ อาจไม่เคยสัมผัสชีวิตจริงมาก่อน เมื่อครั้งเป็นนักศึกษากฎหมายจะได้รู้จักกับความจน ความเป็นธรรม ได้เรียนรู้ความจริง ซึ่งวิธีการดังกล่าวที่นำเสนอมาสามารถใช้ได้กับทุกสาขาวิชา

สำหรับการดำเนินการในส่วนของการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้เริ่มดำเนินการเรื่องการสร้างความเป็นพลเมืองให้กับนักเรียนในสังกัด โดยมีการจัดกิจกรรมในระดับโรงเรียน รวมทั้งร่วมกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) จัดประกวดกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในต่างจังหวัดด้วย ซึ่งมีโรงเรียนต่างๆ ให้ความสนใจส่งกิจกรรมเข้าประกวด โดยส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวกับนักเรียนและชุมชน เช่น เรื่องการจัดการขยะมูลฝอย และบางสถานศึกษาแก้ปัญหาเด็กติดเกมโดยการขอความร่วมมือกับร้านเกมรอบๆ สถานศึกษาไม่ให้เปิดบริการแก่นักเรียนในเวลาเรียน กิจกรรมต่อไปจะมีการประกวดใน ๔ ภูมิภาค และจัดประกวดระดับประเทศเพื่อปลูกฝังการทำประโยชน์ให้กับชุมชน เพื่อสร้างความเป็นพลเมือง

นอกจากนี้ สกศ. ยังได้ร่วมกับสถาบันพระปกเกล้า จัดอบรม เรื่องการสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมือง โดยมีสถานศึกษา ทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอาชีวศึกษาให้ความสนใจเป็นอย่างมาก ในระยะแรกเป็นการอบรมครูและผู้บริหารของสถานศึกษา ซึ่งเน้นเรื่องกระบวนการการถ่ายทอด และการสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองให้แก่นักเรียนเพื่อให้ตระหนักถึงสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบ ต่อสังคม

ประเด็นข้อคิดเห็นที่สำคัญ

๑. การส่งเสริมให้เกิดการตระหนักถึงหน้าที่พลเมืองในวิชา “หน้าที่พลเมือง” กี่ดี หรือ “สร้างความเป็นพลเมือง” กี่ดี ไม่ใช่เพียง การท่องจำบทบัญญัติมาตราในรัฐธรรมนูญในแต่ละมาตราเท่านั้น แต่ควรเน้นการสร้างความเข้าใจในหน้าที่พลเมืองคู่ขนานกันไป และเรียนรู้โดยใช้ปัญหาของสังคมเป็นตัวตั้ง (problem based learning)

๒. การดำเนินการเพื่อการเปลี่ยนแปลงควรกระทำให้ครอบคลุมเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง ๑๕๘ เขตของ สพฐ. เพื่อให้เกิดขนาด (mass) ที่จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงได้ อย่างไรก็ตาม เนื้อหาวิชา “หน้าที่พลเมือง” ที่นำไปใช้สอนนักเรียนในกลุ่มสาระที่ ๒ วิชา สังคมศาสตร์อยู่ในปัจจุบัน เป็นแนวคิดเดิมที่ประชาชนมีหน้าที่ตามที่รัฐบาลกำหนดหรือสั่งการ ซึ่งยังไม่สอดคล้องกับแนวคิดที่ให้สิทธิประชาชนปกครองตนเอง ประกอบกับครูไม่มีความรู้เพียงพอ จึงควรจัดการเรียนการสอนแบบให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง และเน้นการเรียนรู้อย่างบูรณาการ (project based learning)

๓. การศึกษาปัญหาสังคมไทยอย่างเดียวย่อมจะไม่พอที่จะได้รูปแบบตัวอย่างที่ดีที่สุด (best practice) จึงควรมีการศึกษากา

ตัวอย่างของต่างประเทศอันเกี่ยวกับหน้าที่พลเมืองด้วย เช่น กรณีของประเศญี่ปุ่นที่ประชาชนมีวัฒนธรรมในการเคารพกติกา การเคารพคนอื่น และช่วยเหลือกัน แม้ในยามเกิดภัยพิบัติ ฯลฯ

๔. ควรมีการนำเสนอภาพและกิจกรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในการประชุมวิชาการ สมาคมเครือข่าย การพัฒนาวิชาชีพอาจารย์และองค์กรอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย (ควอท.) ประจำปี ในช่วงเดือนกรกฎาคม ศกนี้ เพื่อให้มีการขับเคลื่อนเรื่องดังกล่าวในเครือข่ายฯ เนื่องจากมีกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน และให้ ควอท. รับผิดชอบดำเนินการต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวงกว้าง

๕. ควรมีการนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันกับเครือข่ายหรือโครงการอื่นด้วย เช่น โครงการทีวีครู (Teacher TV) มีการออกอากาศรายการในเรื่องกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (socialization) และการรับผิดชอบต่อสังคม (social responsibility) ที่มีลักษณะการทำกิจกรรมเพื่อสังคมเช่นเดียวกัน ฯลฯ

๖. มูลนิธิสยามกัมมาจล จะจัดงานรวมพลังเยาวชน ครั้งที่ ๒ ขึ้นในวันที่ ๖-๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ซึ่งการจัดงานครั้งนี้ จะเน้นเรื่องการสร้างความเป็นพลเมือง โดยกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ จะเป็นกลุ่มคนที่มีจิตอาสา นักศึกษา คนรุ่นใหม่ที่เป็น change agents ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ และประชาชนผู้สนใจ เพื่อร่วมกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยมีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็น มหาวิทยาลัยนำร่องในการร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่มหาวิทยาลัย ได้ดำเนินการโครงการต่างๆ ไปแล้ว

๗. นอกจากการจัดกิจกรรม show & share แล้ว ควรมี การประชาสัมพันธ์ในช่องทางที่หลากหลายรูปแบบด้วย เช่น การ

ประชาสัมพันธ์ผ่านทางรายการโทรทัศน์ ซึ่งอาจจะจัดรูปแบบรายการ
ในลักษณะการแข่งขัน reality show เพื่อให้มีความน่าสนใจ และ
น่าติดตาม

๘. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา นอกจากจะมี
บทบาทในการร่วมเป็นกลไกขับเคลื่อนและผลักดันให้สถาบัน
อุดมศึกษา รวมทั้งนิสิต/นักศึกษา ตระหนักและให้ความสำคัญกับ
บทบาทหน้าที่ของพลเมืองแล้ว ยังควรมีบทบาทในการผลักดันให้
ภาคผู้ประกอบการและผู้ใช้บัณฑิต (demand side) ตระหนักถึง
ความสำคัญของหน้าที่พลเมืองด้วย เพื่อให้ผู้ใช้บัณฑิตได้มีส่วนร่วม
ในการเป็นแรงผลักดันให้สถาบันอุดมศึกษาตระหนักถึงความสำคัญ
ของการสร้างความเป็นพลเมืองของบัณฑิต

ผู้บันทึกการประชุม

นายศุภโชค สุขมาก

นายชวิน พิมพ์อาภรณ์

นางสาวรัตนาภรณ์ ยศศรี

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

นายสมศักดิ์ ตันติแพทยงกูร

ประเด็นการประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๕/๒๕๕๔
วันพฤหัสบดีที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๔
เรื่อง การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมือง ครั้งที่ ๓

การประชุมหารือ “การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง” ครั้งที่ ๕/๒๕๕๔ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๔ เรื่อง “การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง ครั้งที่ ๓” โดยมีรองศาสตราจารย์ธนิต ธงทอง รองอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นำเสนอประเด็น “การพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม” ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีสาระสำคัญและข้อคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆ ที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. การพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม เป็นส่วนหนึ่งของวิสัยทัศน์ จุฬาฯ เป็นเสาหลักของแผ่นดิน (Pillar of the kingdom) บัณฑิตจุฬาฯ เป็นผู้ที่มีคุณค่าของสังคมโลก (Global Citizen) แนวทางการดำเนินการมุ่งเน้นให้ฝ่ายวิชาการและฝ่ายกิจการนักศึกษาดูรวมการทำงานร่วมกันเพื่อผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์ ใน ๙ ด้าน คือ ๑) มีจิตอาสาและสำนึกสาธารณะ ๒) ดำรงความเป็นไทย ในกระแสโลกาภิวัตน์ ๓) มีความรู้ รู้รอบ รู้ลึก ๔) คิดเป็น มีวิจารณ์ญาณ มีทักษะในการคิดแก้ปัญหา ๕) ใฝ่รู้และรู้จักวิธีการเรียนรู้ ๖) มีภาวะผู้นำ ๗) มีสุขภาพวะ ๘) ทำเป็น มีทักษะทางวิชาชีพ การสื่อสาร เทคโนโลยี คณิตศาสตร์สถิติ และการบริหารจัดการ และ ๙) มีคุณธรรม และจริยธรรม

๒. ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการพัฒนานิสิตสู่การเป็นบัณฑิต ที่มุ่งหวังมี ๕ ประการ คือ ๑) หลักสูตรที่ได้พัฒนาเป็นแบบเน้นผลการเรียนรู้ ๒) อาจารย์ที่มีความพร้อมที่จะดำเนินการ ทั้งด้านทัศนคติ วิธีการสอน และการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามที่มุ่งหวัง ๓) กิจกรรมที่ช่วยพัฒนานิสิตนอกชั้นเรียน ๔) สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนการสอน เช่น อุปกรณ์ ห้องปฏิบัติการ เครื่องมือ สื่อการเรียนการสอน และสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน และ ๕) ระบบการประเมินที่มีประสิทธิภาพ โดยเป็นความร่วมมือของหน่วยงานในมหาวิทยาลัย คือ สำนักงานนิสิตสัมพันธ์ คณะ/สถาบัน/ศูนย์ และสำนักงานจัดการศึกษาทั่วไป

๓. กลยุทธ์ในการดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวประกอบด้วย ๔ ประการ คือ ๑) การปรับหลักสูตรเข้าสู่แบบที่เน้นผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย แผนงานปรับปรุงหลักสูตรทุกระดับ ๕๔๑ หลักสูตร ให้เข้าสู่ระบบ outcome-based curriculum ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และแผนงานปรับรายวิชาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยกำหนดให้ใช้ผลการเรียนรู้เป็นเป้าหมายในการสอน ๒) การพัฒนาคณาจารย์ให้มีความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ซึ่งดำเนินการควบคู่กับการปรับปรุงหลักสูตร ๓) การสร้างและพัฒนากิจกรรมรวมทั้งระบบสนับสนุนที่ช่วยพัฒนานิสิตนอกชั้นเรียน และ ๔) ระบบประเมิน ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญเพื่อตรวจสอบว่ากระบวนการพัฒนานิสิตที่ได้ดำเนินการมาทั้งหมดนั้นบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่มุ่งหวังหรือไม่ และควรมีการพัฒนาหรือปรับปรุงอย่างไร ซึ่งจะมีการประเมินบุคคลิกลักษณะของนิสิตด้วย

๔. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนิสิตในกลุ่มใหม่ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดทำแผนการพัฒนา ๔ แผน เพื่อส่งเสริมให้นิสิตเข้าร่วมกิจกรรมอย่างกว้างขวางตามโครงการด้านพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนิสิต คือ ๑) แผนพัฒนานิสิต ๒) แผนพัฒนากีฬา ๓) แผนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และ ๔) แผนพัฒนานิสิตสู่สังคม

โครงการด้านพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนิสิต ตามแผนพัฒนาฯ ที่ได้ดำเนินการแล้ว เช่น การรณรงค์การแต่งกาย (อีกนิด bit more) การรณรงค์เรื่องยาเสพติด กิจกรรมการแสดงความจริงรักภักดีต่อสถาบัน กิจกรรมส่งเสริมความรักความสามัคคี โครงการส่งเสริม ยกย่องคนดี คนมีคุณธรรม จริยธรรม OFOC: One Faculty One Community นิสิตจุฬาฯ คีนเหย้า การพัฒนาพื้นที่ชุมชนรอบเขตพื้นที่การศึกษา ฯลฯ

๕. กิจกรรมของนิสิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๕๓ ประกอบด้วยกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อจิตสำนึกสาธารณะ พัฒนาจิตอาสา ๑๐ ชั่วโมงต่อปี ในชั้นปีที่ ๑-๓ ที่มีลักษณะที่เป็น service learning เป็นจิตอาสาเพื่อพัฒนาในเรื่องต่างๆ เช่น ประชาธิปไตย สิทธิหน้าที่ คุณธรรม และจริยธรรม โดยเป็นกิจกรรมที่ไม่ได้รับค่าตอบแทน หรือเพื่อหวังผลการเรียน และมีการติดตามผลการพัฒนาในชั้นปีที่ ๔

กิจกรรมพัฒนาสังคมของจุฬาฯ ที่ผ่านมา เช่น กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยที่จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และผู้ประสบภัยในพื้นที่ภาคใต้ กิจกรรมการมอบสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาชายแดนไทย-กัมพูชา โครงการชาวจุฬาฯ รวมใจ

ช่วยเหลือผู้ประสบภัยชาวญี่ปุ่น กิจกรรม ๕ ส. พัฒนาพื้นที่รอบข้าง
จุฬาฯ กิจกรรมเทเหล้า เผาบุหรี่ กิจกรรมค่ายอาสาในช่วงปิดภาคเรียน
กิจกรรมบริจาคผ้าห่มช่วยเหลือผู้ประสบภัยหนาวที่จังหวัดแพร่ กิจกรรม
บำเพ็ญประโยชน์ในวันสถาปนามหาวิทยาลัย เป็นต้น

ประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

๑. การจัดการกระบวนการเรียนการสอนด้วยการบริการสังคม (service learning) ให้กับนักศึกษา ควรปลูกฝังความรู้โดยวิธีการที่ **ไม่เป็นทางการ (informal)** ให้มากขึ้น โดยเน้นการปฏิบัติจริง ลดการทำงานด้วยโครงสร้าง (less structure) เนื่องจากหากเน้นรูปแบบทางการ (formal) มากเกินไป อาจจะเป็นการขัดขวางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (creativity) ทำให้เมื่อเข้าไปสัมผัสสังคมจริงๆ จะแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อนได้ยาก

๒. การพัฒนาการเรียนการสอนด้วยการบริการสังคม (service learning) ควรส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยใช้ชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice: COP) ให้แพร่หลายในสถาบันอุดมศึกษา และได้ยกระดับประสบการณ์ ดึงดูดคนที่มีความพร้อมและกรณีศึกษา (case) มา อาจจะทำเป็นสมุดรายนาม **ศูนย์การเรียนรู้ (directory)** ที่มีประสบการณ์ในเรื่องนี้ พร้อมด้วยข้อมูลจำนวนนักเรียน กิจกรรมที่ทำ สิ่งที่ต้องการการสนับสนุน ฯลฯ เพื่อจะได้จัดผู้ทรงคุณวุฒิเข้าไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพิ่มเติม ประสบการณ์

๓. กระบวนการสร้างความเป็นพลเมือง เป็นเรื่องของ กระบวนการเรียนรู้ โดยมีผลลัพธ์ (output/outcome) ของ กระบวนการ คือ ความเป็นพลเมือง ดังนั้น หัวใจสำคัญของการสร้าง

ความเป็นพลเมืองจึงอยู่ที่การจัดกระบวนการเรียนรู้ของนิสิต/นักศึกษา ซึ่งอาจารย์ และสถาบันอุดมศึกษาเป็นเพียงผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ แต่ผู้ที่จะเปลี่ยนนิสิต/นักศึกษาให้เป็นพลเมืองได้ ก็คือตัวนิสิต/นักศึกษาเอง

๔. ขณะนี้เรื่องการสร้างความเป็นพลเมืองมีความสำคัญอยู่ในระดับนโยบายกรอบปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการสร้างความเป็นพลเมืองมีความสำคัญในการศึกษาทุกระดับ ดังนั้น จึงควรมีการร่วมกันกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ (learning outcome) ของการสร้างความเป็นพลเมืองให้ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายเดียวกัน

๕. ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่ง คือความไม่ยั่งยืน เนื่องจากเด็กดี คิดดี จะมีอยู่เพียงกลุ่มเดียว รวมทั้งคณาจารย์ที่จะเข้าร่วมส่วนใหญ่จะเป็นคณาจารย์จากฝ่ายกิจการนักศึกษา ซึ่งในความเป็นจริงการดำเนินโครงการบางโครงการหากได้คณาจารย์จากหลากหลายสาขาเข้าร่วมมามีส่วนร่วมด้วยจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมาก ดังนั้น จึงควรมีการศึกษา วิเคราะห์และหาแนวทางให้คณาจารย์เห็นความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

๖. สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ฯลฯ ได้มีการขับเคลื่อนกระบวนการเรียนการสอนด้วยการบริการสังคม (service learning) ได้ในระดับหนึ่ง และมีการดำเนินการมาแล้วในหลายยุคหลายสมัย ควรมีการศึกษาวิธีการที่จะทำให้เกิดความยั่งยืน เช่น การทำงานเชิงสื่อสารให้เกิดความเข้าใจ ฯลฯ เพื่อให้เกิดเป็นกระแสค่านิยมของสังคม ซึ่งตัวขับเคลื่อนที่สำคัญ ได้แก่ สภามหาวิทยาลัย อธิการบดี และผู้รับผิดชอบด้านกิจการนักศึกษาในแต่ละคณะ

๗. กรณีตัวอย่าง คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่สอดแทรกเรื่องความเป็นพลเมืองเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอน เมื่อเด็กจบการศึกษาแล้วสามารถทำงานร่วมกับชุมชน หรือตัวอย่าง มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ที่มีการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ชุมชนเป็น พื้นฐานการเรียนรู้ และกำหนดให้นักศึกษาต้องเข้าไปเรียนรู้ในชุมชน เป็นต้น

๘. กรณีตัวอย่างของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีการดำเนินการใน ๓ เรื่อง คือ การปรับเปลี่ยนวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป การกำหนดให้มีวิชาในชั้นปีที่ ๓ หรือปีที่ ๔ ที่ใช้กระบวนการเรียนการสอนด้วยการบริการสังคม (service learning) และ กิจกรรมนักศึกษาในการสร้างความเป็นพลเมือง ซึ่งเป็นภาคปฏิบัติ เพื่อพัฒนาตัวเอง มีการเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยวัดผลสำเร็จที่ ปลายทางว่า นักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง สำหรับการดำเนินการ **ให้เกิดความยั่งยืนนั้น อาจารย์เป็นปัจจัยสำคัญ** ไม่ใช่ผู้บริหาร เพราะผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลงได้ แต่อาจารย์เป็นสถานะที่คงอยู่ในแต่ละปี มีอาจารย์ที่เข้าร่วมกิจกรรมประมาณ ๕๐ คน จาก ๑๒ คณะ มีการเรียนรู้และถอดบทเรียนอย่างต่อเนื่องไป

๙. การเรียนรู้ไม่ได้เกิดเพียงแคในห้องเรียนหรือกระทรวง ศึกษาธิการเท่านั้น แต่เกิดได้ทั่วไปทุกแห่งในสังคม หน่วยงานอื่นๆ **ล้วนมีความเกี่ยวข้อง** ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่ส่งเสริมให้เกิดการสร้างค่านิยม สื่อสารมวลชน ที่ช่วยสร้างกระแสความต้องการของเยาวชน กระทรวง วัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องจัดการดูแลวัฒนธรรมไทย นอกจากนี้ ควรขยาย ขอบเขตไปช่วยแก้ปัญหาของสังคมในเรื่องอื่นๆ ด้วย เช่น การสร้าง รายได้จากการท่องเที่ยวโดยไม่ได้คำนึงถึงวิถีชีวิตของคนไทย ฯลฯ

๑๐. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาขอประสานความร่วมมือกับหน่วยงานฝ่ายต่างๆ และขยายวงของความร่วมมือออกไป มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (learning experience) ที่ได้ดำเนินการมา โดยกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ (learning outcome) กับบัณฑิต ที่เป็นแกนหลักในการสร้างความเป็นพลเมือง และสามารถวัดผลได้

๑๑. บทเรียนจากการที่รัฐบาลพิจารณาเรื่องการวางแผน (planning) แยกจากงบประมาณ (budgeting) การดำเนินการนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล ควรจัดทำเป็นวาระแห่งชาติ เนื่องจากมีหลายโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม โครงการหนึ่งที่สำคัญล่าสุดคือ โครงการหนึ่งมหาวิทยาลัยหนึ่งจังหวัด ซึ่งมีหลักการแนวคิดให้มหาวิทยาลัยมีความใกล้ชิดและรับผิดชอบต่อชุมชน ท้องถิ่น หรือการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อชุมชนมากขึ้น และได้เสนอขอตั้งงบประมาณในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ตามมติคณะรัฐมนตรีที่สนับสนุนโครงการดังกล่าว แต่กลับไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ

๑๒. ในการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (forum) ควรจัดเป็นลักษณะเปิด (open approach) ให้ผู้เข้าร่วมได้เล่าการทำงานจริง และค่อยหาข้อสรุปของความคิด (consensus) มีกระบวนการเสริมแรงให้กับคนทำงาน สำหรับในสถาบันอุดมศึกษา ควรจัดกิจกรรมหรือเวทีให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม ได้คิดและได้ออกแบบการทำงานเอง เป็นแกนนำขยายวงต่อออกไปเรื่อยๆ โดยไม่ใช่ให้ผู้ใหญ่เป็นผู้กำหนด

ทั้งนี้ ในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๔ สำนักงานเลขาธิการ
สภาการศึกษา จะจัดกิจกรรมรวมพลังเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง
ณ หอประชุมกองทัพเรือ โดยจะมีการปาฐกถาเชิงนโยบายของ
ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี (นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ) และกิจกรรมในงาน
จะมุ่งเน้นไปที่การเปิดโอกาสให้ครู/คณาจารย์ และกลุ่มบุคคลที่สนใจ
ได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากการดำเนินกิจกรรม
ต่างๆ

ผู้บันทึกการประชุม

นายศุภโชค สุขมาก

นายชวิน พิมพ์อารมณ์

นางสาวรัตนาภรณ์ ยศศรี

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร

ประเด็นการประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๖/๒๕๕๔
วันพุธที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔
เรื่อง การดำเนินงานของเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์
และองค์กรระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย : ควอท. ครั้งที่ ๑

การประชุมครั้งนี้ได้เรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญศาสตราจารย์บัณฑิต
ทิพากร และผู้เชี่ยวชาญศาสตราจารย์สุดาพร ลักษณะียนาวิน คณะกรรมการ
บริหารเครือข่าย การพัฒนาวิชาชีพอาจารย์ และองค์กรระดับอุดมศึกษา
แห่งประเทศไทย : ควอท. (Professional and Organizational
Development Network of Thailand : Thai POD Network)
สรุปรายงานการดำเนินการเครือข่ายฯ ให้ที่ประชุมรับทราบ โดยมี
ประเด็นที่สำคัญสรุปได้ ดังนี้

ควอท. ได้จัดตั้งขึ้นตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่าง
สถาบันอุดมศึกษา และเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะ
ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมไทยและสังคมโลก นอกจากนี้
ควอท. ยังมีบทบาทหลักในการพิจารณาแนวทางการพัฒนาวิชาชีพ
อาจารย์ การขยายความร่วมมือทางวิชาการ และการวิจัยด้านการพัฒนา
จัดการอุดมศึกษาทั้งในระดับชาติและระดับสากล และดำเนินการ
พัฒนาการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา
อย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียน
การสอนในระดับอุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม มีการจัดประชุมวิชาการ

ประจำปี (annual conference) การจัดประชุม เชิงปฏิบัติการ และ
จัดอบรมอาจารย์หลักสูตร “ก้าวแรกสู่ครุมืออาชีพ” เพื่อเป็นการฝึก
อบรมคณาจารย์ระดับอุดมศึกษา ด้านนวัตกรรม การเรียนการสอน
และเป็นการเตรียมความพร้อมให้บุคลากรที่จะทำหน้าที่เป็นครูสอน
ในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งไม่เพียงมีความรู้ในการวิจัยและสามารถ
สอนหนังสือได้เท่านั้น แต่จะต้องมีใจรักในวิชาชีพครูด้วย

นอกจากนี้ ควท. ยังได้มีการสร้างความร่วมมือ (MOU)
กับสถาบัน/เครือข่ายในต่างประเทศ ในการแลกเปลี่ยนบุคลากร รวมทั้ง
เชิญวิทยากรจากต่างประเทศมาร่วมในการประชุมวิชาการ ตลอดจน
สร้างความเชื่อมโยงกับเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์ในระดับ
ต่างๆ ทั้งระดับประเทศ และระดับมหาวิทยาลัยอีกด้วย

**ในการนี้ ที่ประชุมได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
ที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้**

๑. การสร้างคุณภาพการศึกษาควรต้องเน้นไปที่คุณภาพ
ของกระบวนการจัดการเรียนการสอน (learning & teaching) ซึ่ง
ในปัจจุบันเป็นยุคของ knowledge sharing คือ อาจารย์ไม่เพียง
แต่แสวงหาความรู้เพิ่มเติมในด้านวิชาการเท่านั้น แต่ต้องมีการเรียนรู้
จากตัวนักศึกษาด้วย เนื่องจากปัจจุบันมีช่องทางในการรับความรู้
มากมาย ดังนั้น นอกจากการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มี
ประสิทธิภาพแล้ว อาจารย์ต้องเรียนรู้กระบวนการในการเข้าถึงวิธีการ
เรียนรู้ของนักศึกษาให้มากขึ้นด้วย

๒. หลักเกณฑ์ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนใน
สถาบันอุดมศึกษา ในการขอตำแหน่งทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา
ของรัฐจะพิจารณาจากการแต่งตำราและงานวิจัย ขณะที่สถาบัน

อุดมศึกษามีพัฒนาการและความเป็นมาที่แตกต่างกัน ทำให้มีตำราที่
แต่งใหม่จำนวนมากยังไม่ได้มาตรฐาน ดังนั้น POD ควรจะเข้ามา
บทบาทในการชี้นำรูปแบบและลักษณะของการผลิตตำราที่มีคุณภาพ
ด้วย เนื่องจากตำราถือเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของกระบวนการ
knowledge transfers

๓. ควรมีการส่งเสริมเรื่องศาสตร์การสอน และใช้เป็น
เกณฑ์หนึ่งในการพิจารณาเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการได้ เนื่องจาก
ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาไทยยังขาดการพัฒนางานวิจัยด้านการเรียน
การสอน (teaching and learning research) อยู่มาก ซึ่งอาจเริ่ม
พัฒนาจากการจัดตั้ง center for excellence in teaching and
learning ขึ้นในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่
พัฒนาหลักสูตร รวมทั้งพัฒนาการเรียนการสอนสำหรับอาจารย์ใหม่
อย่างเช่น ในประเทศอังกฤษ

๔. การจัดการศึกษาไทยในปัจจุบันยังเป็นยุคการเรียนรู้
ของศตวรรษที่ ๒๐ คือ เน้นการเรียนการสอนในเนื้อหาวิชาและ
การสอบจากการท่องจำ ดังนั้น ควรปรับกระบวนการเรียนการสอน
ให้เข้าสู่ยุคศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งจะเน้นการเรียนรู้มากกว่าการสอน จึง
จำเป็นต้องมีทั้งฉันทะและทักษะการเรียนรู้ (learning skill) นอกจากนี้
อาจารย์จะต้องทบทวนองค์ความรู้ของตนเอง และสามารถแยกแยะ
ได้ว่าสิ่งใดเป็นความรู้เก่า และความรู้ใหม่ เพื่อพัฒนาตนเองและให้
รู้เท่าทันวิทยาการใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

๕. การสร้างและพัฒนาอาจารย์รุ่นใหม่ในยุคศตวรรษ
ที่ ๒๑ ควรมีการพัฒนาในหลายมิติ ตั้งแต่การพัฒนาทางด้านวิชาการ
วิชาชีพ ตลอดจนการพัฒนาในด้านการสร้างจิตวิญญาณความเป็นครู

การสร้างความตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญของวิชาชีพครู สำหรับอาจารย์รุ่นใหม่ ซึ่ง POD จะทำหน้าที่ในการอบรมผู้ได้รับทุน พัฒนาอาจารย์ เพื่อให้เกิดการตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบ หลังสำเร็จการศึกษาให้เป็นครูที่ดีและรักสถาบัน นอกจากนี้ POD ควรมีบทบาทในการส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของ อาจารย์ (professional learning community : PLC) ด้วย เพื่อให้ อาจารย์ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

๖. หลักสำคัญของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ (TOF) คือ การทำให้เกิด learning outcome ที่ดี ซึ่งเป็น หน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในส่วนกระบวนการ กำหนดหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดและ ประเมินผล สถาบันอุดมศึกษาจะเป็นผู้กำหนดกระบวนการเอง ทั้งนี้ กระบวนการเรียนการสอนจะต้องกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคุณค่าของ การเรียน ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับรูปแบบการประเมินที่เปลี่ยนไป ไม่ใช่ แค่การวัดผลการสอบผ่าน แต่จะต้องวัดที่เด็กได้รับการเรียนรู้ รวมทั้ง รู้จักประเมินตนเอง ดังนั้น learning outcome ที่ได้ คือจะต้องสร้าง เด็กที่มีจิตอาสา เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ รักการเรียนรู้ และ พัฒนาให้เกิดคุณค่า

๗. ปัจจุบันประเทศไทยมีการสร้างเครือข่ายในหลายๆ ด้าน กับประเทศในกลุ่มอาเซียน ดังนั้น หากมีการส่งเสริมให้เกิดการสร้าง เครือข่ายด้านการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์ และองค์กรระดับอุดมศึกษา กับประเทศในกลุ่มอาเซียนแล้ว จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนา คุณภาพอุดมศึกษาไทยและภูมิภาคอาเซียน เพื่อเตรียมรองรับการเป็น ประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘

๘. หัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้ คือ การสร้างการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา คือปัจจัยสำคัญในการสร้างคุณภาพให้กับผู้เรียน ดังนั้นควรปรับเปลี่ยนแนวคิด รวมทั้งทำความเข้าใจกับผู้บริหารสถานศึกษาให้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ

ผู้บันทึกการประชุม

นายจักรกฤษณ์ ลิมปิยะเชียร

นางสาวรัตนาภรณ์ ยศศรี

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร

ประเด็นการประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๗/๒๕๕๔
วันพฤหัสบดีที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๔
เรื่อง การดำเนินงานของเครือข่ายการพัฒนานาวิชาชีพอาจารย์
และองค์กรระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย : ควอท. ครั้งที่ ๒

ในการประชุมครั้งนี้ได้เรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการมานำเสนอข้อมูลและระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการ เครือข่ายการพัฒนานาวิชาชีพอาจารย์และองค์กรระดับอุดมศึกษา ดังนี้

๑. การนำเสนอ

๑.๑ รองศาสตราจารย์กัลณกา สาธิตธาดา และรองศาสตราจารย์ชยาพร วัฒนศิริ จากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาอาจารย์ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง โดยสรุปสาระสำคัญได้ว่า มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงมีการจัดตั้งหน่วยพัฒนาการเรียนการสอนขึ้น เพื่อพัฒนาอาจารย์ในด้านกระบวนการเรียนการสอน เทคนิคการสอนและการถ่ายทอดความรู้ และปัจจุบันดำเนินการเครือข่ายการพัฒนานาวิชาชีพอาจารย์และองค์กรระดับอุดมศึกษา (POD) ได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาอาจารย์ใหม่มากขึ้นโดยเน้นการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ เช่น บทบาทการเป็นอาจารย์และอาจารย์ที่ปรึกษาที่ดี การจัดทำเอกสารประกอบการสอน เทคนิคการออกข้อสอบและการวัดประเมินผล เป็นต้น เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ

จึงจัดให้มีการพัฒนาอาจารย์ใหม่โดยกำหนดให้อาจารย์ใหม่มีการทดลองสอนก่อนเปิดภาคการศึกษาด้วย

๑.๒ รองศาสตราจารย์สุจินดา เจียมศรีพงษ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชนินทร์ อัมพรสถิร จากมหาวิทยาลัยนเรศวร ได้กล่าวถึง แนวทางการพัฒนาอาจารย์ โดยสรุปสาระสำคัญได้ว่า มหาวิทยาลัยนเรศวรได้มีการจัดฝึกอบรมอาจารย์ (training) เพื่อพัฒนาอาจารย์ในด้านต่างๆ เช่น เทคนิคการสอน กระบวนการถ่ายทอดความรู้ จิตวิทยาการเรียนรู้ จรรยาบรรณวิชาชีพครู เป็นต้น ซึ่งผลจากการจัดอบรมพบว่าอาจารย์มีทักษะในการปฏิบัติงานมีความมั่นใจมากขึ้น นอกจากการพัฒนาอาจารย์แล้ว มหาวิทยาลัยนเรศวรได้มีการส่งเสริมการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนิสิตนอกห้องเรียนด้วย โดยจัดให้มีศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง (in house training) เช่น คณะวิทยาการจัดการมีการจัดตั้งบริษัทจำลอง ห้องตลาดหลักทรัพย์ ศูนย์การค้า การลงทุน เป็นต้น เพื่อให้นิสิตในแต่ละสาขาวิชาได้เรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริงในวิชาชีพที่ศึกษา

๑.๓ อาจารย์สุรพล ธรรมรัมย์ดี ได้นำเสนอเป้าหมายและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของสถาบันอาศรมศิลป์ สรุปสาระสำคัญได้ว่า สถาบันอาศรมศิลป์ มีการตั้งเป้าหมายให้สถาบันเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (learning organization) ร่วมกันระหว่างอาจารย์ นักศึกษา และชุมชน โดยมีปรัชญาพื้นฐาน ๓ ประการ ได้แก่ ๑) **มงคลธรรม** คือ การฝึกเรียนรู้เรื่องสติสัมปชัญญะให้เท่าทันความคิด รู้จักตัวเองและเข้าถึงความเปลี่ยนแปลงต่างๆ จนเกิดปัญญาที่ลึกซึ้ง ๒) **สุนทรียธรรม** คือ การเรียนรู้ความงามด้านกายใจสัมพันธ์ผ่านงานด้านจริยศิลป์ เพื่อให้เข้าถึงความงาม ความละเอียดอ่อนและลึกซึ้งในคุณค่าแท้ จนกระทั่งสามารถเชื่อมโยงถึงความงามของธรรมชาติ

ชุมชนและสังคมได้ และ ๓) **วัฒนธรรม** คือ วิถีชีวิตที่เกิดจากการดำเนินชีวิตแห่งตน ชุมชนและสังคม เป็นสังคมสันติธรรมและสันติสุข ยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

สถาบันอาศรมศิลป์มีการเชื่อมโยงกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ TQF เข้ากับเป้าหมายการเรียนรู้ของบัณฑิตของสถาบัน ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) **พฤติกรรม** ที่สร้างสรรค์ทั้งต่อตนเอง ผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม ๒) **วิคิด** ระบบคิดที่ไตร่ตรอง เข้าใจ ระบบความสัมพันธ์อย่างแม่นยำชัดเจน ๓) **จิตสำนึก** ที่ตระหนักถึงระบบคุณค่าแท้ มีศรัทธาต่อการก่อประโยชน์ในทุกระดับ และ ๔) **สติปัญญา** รู้จักธรรมชาติตามความเป็นจริงและสร้างสมดุลชีวิต ทั้งกาย ใจ สังคม และจิตวิญญาณ พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเป็นการบูรณาการการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการ โดยการทำงานร่วมกันระหว่างอาจารย์และนักศึกษา สร้างประสบการณ์การแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเกิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงทางความคิด พฤติกรรมและจิตใจ ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของ**ศีลธรรมและจริยธรรม** ๓ กระบวนการดังนี้

๑) **การเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง (deep learning)** เช่น การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง การคิดอย่างเป็นระบบ และจิตอาสา จิตปัญญาศึกษา เป็นต้น

๒) **การเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง (learning by doing)** เช่น การเรียนรู้จากการทำงาน (work-based learning) การเรียนรู้จากการแก้ปัญหา (problem-based learning) การเรียนรู้กับชุมชน (community-based learning) และการเรียนรู้ในบ้านและครอบครัว (learning within family) เป็นต้น

๓) การเรียนรู้จากการสื่อสาร (interconnecting communication based learning) เช่น การจัดการความรู้ การฟังอย่างลึกซึ้ง การเรียนรู้จากกลุ่ม และการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ เป็นต้น

นอกจากนี้ สถาบันอาศรมศิลป์ให้ความสำคัญกับหัวใจของชุมชนแห่งการเรียนรู้ ๓ ประเด็น คือ ๑) อาจารย์และนักศึกษา มีทักษะความสามารถใคร่ครวญย้อนมองตน (self reflection) เพื่อเรียนรู้และปรับแก้ไขที่ใจตนเอง ๒) การอยู่ร่วมกันอย่างเป็นกัลยาณมิตร ด้วยความอดทน ถ้อยทีถ้อยอาศัย และรับฟังกันและกันอย่างลึกซึ้ง และ ๓) บริหารจัดการงานด้วยโครงสร้างองค์กรแนวระนาบ ส่งเสริมการเรียนรู้จากกันและกันเป็นแรงผลักดันการทำงานที่มีประสิทธิภาพ และมีความสุข

๒. การพิจารณา

ที่ประชุมให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๒.๑ การปฏิรูปอุดมศึกษาจะทำให้เกิดการจัดการศึกษา ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ต้องคำนึงถึง คือ รูปแบบของการเรียนรู้ และพฤติกรรมของนักศึกษาที่แตกต่างจากอดีต ดังนั้น กระบวนการในการจัดการเรียนการสอน (process) จึงมีความสำคัญ และ แนวทางการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ จะไม่ใช่วิธีการแบบเดิม คือ lecture-based learning แต่จะเป็นการเรียนการสอนโดยการลงมือปฏิบัติ (learning by doing) เพื่อกระตุ้น (inspire) ให้นักศึกษา เกิดความสนใจในการเรียนรู้ สามารถ share ความรู้ และเกิด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งอาจารย์ผู้สอนควรมีวิธีการส่งเสริม การเรียนรู้ที่หลากหลายและมีทักษะในการกระตุ้นการเรียนรู้ของ นักศึกษา

๒.๒ ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเผยแพร่ตัวอย่าง ที่ดี (best practice) ออกไปสู่สถาบันอุดมศึกษา เพื่อกระตุ้น ให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาการเรียนการสอนที่เหมาะสม โดยคำนึง ถึงคุณภาพของบัณฑิตเป็นสำคัญ

๒.๓ ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีการดำเนินการเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดมาตรฐานและประกัน คุณภาพการศึกษา โดยเน้นผลสัมฤทธิ์ของการเรียน (learning outcomes) อาจารย์ควรใช้ประโยชน์และให้ความสำคัญกับแบบ พอร์มการพัฒนารายละเอียดของรายวิชา (มคอ. ๓)^๑ อย่างจริงจัง เนื่องจาก มคอ. ๓ เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนากระบวนการ จัดการเรียนการสอน

๒.๔ ควรมีระบบการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่เหมาะสม สามารถวัดทักษะการเรียนรู้ (learning skill) และ ความสนใจใฝ่รู้ (inspiration) ของผู้เรียนได้ รวมทั้งควรมีเครื่องมือ ในการประเมินผลองค์กรอย่างจริงจัง โดยอาจนำเกณฑ์รางวัล คุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award : TQA) มาใช้

๒.๕ การเป็นอาจารย์ที่ดีไม่ใช่เพียงมีความรู้ทางด้าน วิชาการเท่านั้น แต่ต้องสามารถถ่ายทอดเพื่อให้นักศึกษาเกิด กระบวนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ดังนั้นเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพ อาจารย์และองค์กรระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย (Thai POD) ควรมีบทบาทในการหากระบวนการพัฒนาอาจารย์ที่สามารถพัฒนา เด็กให้เป็นผู้รักการเรียนรู้ด้วยตนเองได้

^๑ มคอ. = มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

๒.๖ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (มจธ.) ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอาจารย์ทั้งในด้านวิชาชีพ ควบคู่กับวิชาการ และเนื่องจากอาจารย์ส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการ และนักวิจัย มจธ. จึงเน้นการพัฒนาอาจารย์ให้มีความรู้ในด้าน จัดการศึกษามากขึ้น นอกจากนี้ มจธ. ได้มีการวัดและประเมินผล การจัดการเรียนการสอน โดยพิจารณาจากผลลัพธ์การพัฒนา กระบวน การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามากกว่าการประเมิน จากความรู้ที่นักศึกษาได้รับ

๒.๗ สถาบันคลังสมองของชาติจะมีการจัดประชุม หารือร่วมกันระหว่างเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์ และ องค์กรระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย (Thai POD) มหาวิทยาลัย ที่มีประสบการณ์ในเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอน สถาบัน อาศรมศิลป์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประเมินสถานการณ์ ปัจจุบัน เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริม กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม สอดคล้องกับการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ ๒๑ และจะนำผลการประชุมมาเสนอในที่ประชุมต่อไป

ผู้บันทึกการประชุม

นายจักรกฤษณ์ ลิมปิยะธีร

นางสาวปิยมาภรณ์ รอดบาง

นางสาวรัตนาภรณ์ ยศศรี

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

นายสมศักดิ์ ตันติแพทยากร

ประเด็นการประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๘/๒๕๕๔
วันพฤหัสบดีที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง Enhancing Teaching and Learning in Higher
Education

การประชุมหารือครั้งนี้ ได้เชิญศาสตราจารย์ปิยะวัตร บุญ-หลง ผู้อำนวยการสถาบันคลังสมองของชาติ นำเสนอประเด็น “Enhancing Teaching and Learning (T&L) in Higher Education” ซึ่งมีประเด็นหลักประกอบไปด้วย ๑) การสนับสนุนครู อาจารย์ที่ดี (encouraging good teachers) ๒) สนับสนุนการพัฒนาเนื้อหา วิธีการเรียนการสอน และการประเมินผล (enhancing content, delivery and assessment) ๓) เสริมสร้าง leadership ที่จุดต่างๆ ของมหาวิทยาลัย สำคัญและข้อคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆ ที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. การสนับสนุนครู อาจารย์ที่ดี (encouraging good teachers) มีเป้าหมายคือ “Equal Esteem for Teaching and Research Excellences” การมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกันระหว่างการสอนกับการทำวิจัย โดยมีการกำหนดมาตรการสนับสนุนการส่งเสริมครูที่ดี คือ ๑) National Teaching Fellows ซึ่งมีทุนสนับสนุนลักษณะเหมือนเมธีวิจัย ๒) ระบบเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการสายการสอนและบริการ (teaching track, service track) ๓) Professional and Organizational Development : POD Network (ควอท.),

การรับรองคุณวุฒิ และการประกันคุณภาพด้านการสอน (Professional Qualifications Framework : PQF) ๔) Academic Integrity Service หน่วยงานที่ให้ความรู้ที่จำเป็นเกี่ยวกับวิชาชีพ, จรรยาบรรณ และ ๕) Training for Young Teachers การฝึกอบรมอาจารย์ใหม่ให้มีความเป็นมืออาชีพ

กลไกการทำงานเพื่อการสนับสนุนครูที่ดี ประกอบไปด้วย ๑) หน่วยประสานเพื่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และ ๒) ความร่วมมือในลักษณะ Partner : Higher Education Academy

๒. **สนับสนุนการพัฒนาเนื้อหา วิธีการเรียนการสอน และการประเมินผล (enhancing content, delivery and assessment)** เป้าหมายคือ “enhanced student learning experience” ให้นักเรียน/นักศึกษาได้ประสบการณ์แห่งการเรียนรู้ที่ดีที่จะนำไปสู่การเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม โดยมีมาตรการทั้งภายในและภายนอก คือ ๑) มีการสร้างเครือข่ายของสาขาวิชา (subject networks) เช่น มีการประชุมสัมมนาร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ๒) internationalization ของสาขาวิชา รวมทั้งอาจารย์และนักศึกษา ๓) เชื่อมโยงกับผู้จ้างงาน (employability) ให้บัณฑิตที่จบไปแล้วมีความพร้อมในการทำงาน ๔) เปลี่ยนวิธีการสอน (transformative learning, collegiate learning assessment, etc.) การเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษามีความรู้สึกรักอยากเรียนรู้ และ ๕) Monitor การเรียนรู้ของนักศึกษา โดยใช้ ICT ช่วยผ่านระบบการบันทึก (blackboard, etc.) กลไกการทำงานโดยการสร้างเครือข่าย เช่น ผ่านทางสมาคมบดี หรือ Partner : HE Academy Subject Centres

๓. เสริมสร้าง Leadership ที่จุดต่างๆ ของมหาวิทยาลัย

โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างผลสำเร็จอย่างถูกต้อง มี ๓ มาตรการ คือ
๑) หลักสูตรธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัย ซึ่งปัจจุบันมีการดำเนินการ
อยู่แล้วในประเทศไทยแต่อาจต้องขยายการดำเนินการโดยเพิ่ม
หลักสูตรสำหรับคณบดี หัวหน้าภาควิชา หัวหน้ากลุ่มวิชา ๒) International
exposures (สัมมนา ฯลฯ) และ ๓) รางวัล Rating (การบริหาร
มหาวิทยาลัย, สภามหาวิทยาลัย) สำหรับกลไกการทำงานอาจใช้
กลไกผ่านทางสถาบันคลังสมองของชาติ สถาบันธรรมมาภิบาลของ
มหาวิทยาลัย และ Leadership Foundation for Higher Education

การดำเนินการข้างต้นเหล่านี้ควรต้องมีเครื่องมือเชิงระบบ
สำหรับการติดตามและประเมินผล ซึ่งอาจใช้เครื่องมือดังต่อไปนี้

๓.๑ การหาข้อมูล โดยใช้วิธีการ survey of student
engagement, cohort study (มีรูปแบบเป็น national survey
ซึ่งมหาวิทยาลัยต่างๆ เข้าร่วมโดยสมัครใจ การ survey จะประกอบ
ไปด้วยคำถามประมาณ ๑๐๐ ข้อ เพื่อตรวจสอบว่านักศึกษาได้รับ
ประสบการณ์อะไรบ้างในระหว่างที่เรียน และนำมาวิเคราะห์เป็น
รายมหาวิทยาลัย) หรือวิธี CLA, graduate survey, employer
survey ฯลฯ

๓.๒ จัดระบบข้อมูลและเปิดเผยข้อมูล เพื่อให้ผู้บริโภคร
ได้มีส่วนช่วยพัฒนามหาวิทยาลัย เช่น ระบบข้อมูลมหาวิทยาลัยเพื่อ
ผู้บริโภค ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการโดยสถาบันคลังสมองของชาติ
และจะเปิดตัวในวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๔ นอกจากนี้ยังมีระบบ
ratings by discipline เป็นระบบข้อมูลที่เปรียบเทียบระดับคณะ

การศึกษาวิจัยรวมถึงอาจารย์ผู้สอนของมหาวิทยาลัยต่างๆ ซึ่งประเทศเยอรมันใช้ระบบนี้อยู่

๓.๓ การเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติควมมีองค์กรหลักในการกำกับดูแล self-governing bodies, performance-based budgeting การเปลี่ยนแปลงสู่การเรียนการสอนที่ดี มีการเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง และระบบฐานข้อมูลต่างๆ

ที่ประชุมมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะดังนี้

๑. นักเรียน/นักศึกษาในปัจจุบันมีจำนวนมากละเลยความสำคัญของการเรียนในห้องเรียน เหตุเพราะสามารถหาความรู้ได้จากแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน ทำให้อัตราการเรียนในห้องเรียนมีจำนวนลดลง การเข้าถึงสาระความรู้ (content) ในปัจจุบันสามารถทำได้ง่ายและสะดวกมากยิ่งขึ้น ทำให้นักศึกษาจำนวนมากไม่ต้องการมีส่วนร่วม (engage) ต่อการเรียนในห้องเรียน ดังนั้น student engagement ตามแนวทางการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ จึงควรหมายถึงการที่นักศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน โดยอาจารย์มีหน้าที่ดูแลส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้

๒. ประเด็นสำคัญที่ต้องทำให้ได้ในการพัฒนา (enhance) การเรียนการสอนอุดมศึกษาของไทย คือ การสร้างผู้นำ (leadership) เพื่อปฏิรูปการอุดมศึกษา การส่งเสริมอาจารย์ให้มีทักษะการสอน การพัฒนาเนื้อหา/วิธีการเรียนการสอน เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ (inspire) ให้กับนักศึกษา รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการเรียนการสอน เช่น

ตำแหน่งทางวิชาการซึ่งมีผลต่อภาระงานของอาจารย์ การรับรอง
คุณวุฒินักเรียนระดับมัธยมปลายต่างชาติ ค่าตอบแทนสำหรับระบบ
พนักงานมหาวิทยาลัย คุณภาพชีวิตของข้าราชการ เป็นต้น

๓. ควรมีการส่งเสริมการเรียนการสอนที่หลากหลาย
มากกว่ารูปแบบ Lecture based ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เช่น การเรียนรู้
จากการปฏิบัติ การใช้เครื่องมือสำหรับสนับสนุนระบบบริหารจัดการ
เรียนการสอน (learning management system : LMS) ที่มี
ประสิทธิภาพ เช่น ระบบปฏิบัติการ blackboard หรือ social
network เช่น facebook modle เป็นต้น ควบคู่กับการใช้ campus
life เพื่อนำไปสู่กระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษา ตลอดจน
มี career path ที่ชัดเจนสำหรับอาจารย์ที่เน้นสาย teaching track

๔. ควรมีความร่วมมือที่ชัดเจนกับหน่วยงานที่ทำหน้าที่
สำรวจข้อมูลด้านต่างๆ ที่มีความน่าเชื่อถือ โดยวิธีการในการสำรวจ
ต้องมีความเที่ยงตรงและทำเป็นประจำต่อเนื่องเพื่อให้สามารถ
เปรียบเทียบข้อมูลได้ และระบบการประเมินผลควรวัดที่ outputs
และ outcomes เป็นหลัก โดยเฉพาะสำหรับอาจารย์ที่เน้นด้าน
teaching track

๕. การพัฒนาการเรียนการสอนควรมีหลากหลายแนวทาง
ควรทำการศึกษา/วิเคราะห์ และคำนึงถึงความแตกต่างของศักยภาพ
นักศึกษา อาจารย์ สาขาวิชา และสถาบันการศึกษา เพื่อหารูปแบบ
แนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมสำหรับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยเน้นผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียน (learning outcomes) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ
การอุดมศึกษาได้มีการกำหนดกรอบ qualification framework
เพื่อกำหนดมาตรฐานและประกันคุณภาพในภาพรวมไว้แล้ว และ

สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง สาขาวิชาต่างๆ สามารถเพิ่มเติมรายละเอียดเพื่อให้ได้ outcomes ตามเป้าหมายได้

๖. ปัญหาการทำวิจัยเพื่อการเข้าสู่ตำแหน่งศาสตราจารย์ ในปัจจุบันตำแหน่งรองศาสตราจารย์ก็รับเงินประจำอยู่แล้ว การแก้ปัญหาโดยการออกกฎ/ระเบียบใหม่ เพื่อตัดเงินประจำตำแหน่ง หรือยึดเงินคืนอาจไม่ใช่การแก้ปัญหา และอาจทำให้เกิดความรู้สึกในทางลบ ทางออกของปัญหาดังกล่าวอาจใช้วิธีการวัดผลการดำเนินการจาก outcomes ในด้านต่างๆ เช่น จากการทำงานวิจัย การสอนของอาจารย์ หรือการให้บริการทางการศึกษา

๗. ระบบการเรียนการสอนในปัจจุบันปรับเปลี่ยนไม่ทันตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ต้องอาศัยกระบวนการ change management สำหรับการปรับการเรียนการสอน โดยอาศัยเครื่องมือต่างๆ เช่น Professional Qualifications Framework : PQF ทำการเปลี่ยนแปลง/ปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนให้เป็นไปโดยราบรื่น ฯลฯ

๘. ในปัจจุบันประเทศไทยมีประชากรโดยประมาณ ๖๐ กว่าล้านคน โดยคาดการณ์แล้วจะมีประชากรที่เป็นระดับมัธยมศึกษาของประเทศ แบ่งเป็นภาคราชการไม่เกิน ๖,๐๐๐ คน ภาคธุรกิจไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ คน รวมแล้วมีคนที่จะสามารถขับเคลื่อนประเทศไทยอยู่ประมาณ ๖๖,๐๐๐ คน หรือคิดเป็นเพียงร้อยละ ๐.๑ ของประชากรทั้งประเทศ

๙. ในต่างประเทศมีการนำเด็กเก่งที่มีเกรดเฉลี่ยเกินกว่า ๓.๕๐ จากทุกคณะ ทุกสถาบันมาเรียนร่วมกัน และให้คนเก่งของประเทศมาช่วยสร้าง inspire ในภาพรวมของประเทศ และของโลก

รวมถึงความด้อยโอกาสในด้านต่างๆ ให้นักศึกษาเพื่อเป็นการสร้าง
แรงบันดาลใจ ซึ่งหลังจากจบการศึกษาแล้วก็จะออกไปเป็นกำลัง
สำคัญในด้านต่างๆ ของประเทศ หากมหาวิทยาลัยของไทยมีการ
ดำเนินการลักษณะนี้ ประเทศก็อาจจะมีคนที่สามารถพึ่งพาได้มากขึ้น
ในอนาคต

ผู้บันทึกการประชุม

นายศุภโชค สุขมาก

นายชวิน พิมพ์อารมณ์

นางสาวปิยมาภรณ์ รอดบาง

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร

ประเด็นการประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๙ /๒๕๕๔
วันพฤหัสบดีที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๔
เรื่อง ระบบข้อมูลเพื่อการบริหารงานอุดมศึกษา

การประชุมครั้งนี้ได้เรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการ
มาร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบข้อมูลเพื่อการบริหารงาน
อุดมศึกษา

๑. การนำเสนอ

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา
และผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ สำนักงานคณะกรรมการการ
อุดมศึกษา ได้นำเสนอรายงานผลการศึกษาดูงานด้านสารสนเทศของ
เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและเจ้าหน้าที่ของ
สำนักงบประมาณที่รับผิดชอบการจัดสรรงบประมาณอุดมศึกษา
ณ Higher Education Statistics Agency (HESA) ประเทศอังกฤษ
เมื่อวันที่ ๘ - ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

รัฐบาลของสหราชอาณาจักรอังกฤษได้ให้ความสำคัญ
กับการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต จึงได้
ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งองค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร คือ Higher
Education Statistics Agency (HESA) ขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๙๒
โดยข้อตกลงระหว่างหน่วยงานของรัฐที่ต้องการใช้ข้อมูล สถาบัน
อุดมศึกษา และหน่วยจัดสรรงบประมาณ เพื่อดำเนินภารกิจในการ
รวบรวม วิเคราะห์ และเผยแพร่ข้อมูลอุดมศึกษาที่ถูกต้องและเชื่อถือ

ได้ให้แก่หน่วยงานที่ต้องการใช้ข้อมูล ปัจจุบัน HESA มีบุคลากร ๗๕ คน และมีสมาชิกประกอบด้วย มหาวิทยาลัยในสหราชอาณาจักร อังกฤษ และที่ประชุมอธิการบดีของประเทศสหราชอาณาจักรอังกฤษ

HESA ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการจัดเก็บข้อมูล อุดมศึกษาตามความต้องการของมหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่างๆ ที่ต้องการใช้ข้อมูล และการจัดเก็บข้อมูลจะเป็นไปตามข้อตกลงระหว่าง หน่วยงานที่มอบหมายให้ HESA ดำเนินการ โดยเมื่อมีหน่วยงาน แจ้งความต้องการในการขอใช้ข้อมูลเข้ามา HESA จะมีคณะกรรมการ ประกอบด้วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยที่ได้รับคัดเลือกจากผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย เป็นผู้พิจารณาว่าควรมีการจัดเก็บข้อมูลด้านใด HESA จะทำการสำรวจความต้องการของสถาบันอุดมศึกษา หากพบว่ามี ความต้องการเกินกว่าร้อยละ ๕๐ จึงจะนำมาออกแบบระบบ รวมทั้ง กำหนด key information sets : KIS (องค์ประกอบของรายการ ข้อมูล ประเภท ความหมายและคำอธิบายข้อมูล) เพื่อให้สถาบัน อุดมศึกษาเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน จากนั้น HESA จะจัดอบรมให้ เจ้าหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูล โดยจัด เก็บเป็นข้อมูลรายปี

เมื่อ HESA ได้รับข้อมูลจากสถาบันอุดมศึกษาเรียบร้อยแล้ว จะดำเนินการตรวจเช็คข้อมูล เมื่อพบว่าข้อมูลที่ได้รับมีความถูกต้อง สมบูรณ์แล้ว ผู้บริหารระดับสูงของสถาบันอุดมศึกษาจะต้องลงนาม รับรองความถูกต้องของข้อมูลก่อนตีพิมพ์ในรูปแบบของ electronic publications และข้อมูลที่ลงนามรับรองแล้วจะไม่มีโอกาสแก้ไขอีก ในกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาไม่รายงานข้อมูลหรือรายงานข้อมูลที่เป็นเท็จ จะมีบทลงโทษตามกฎหมายในด้านต่างๆ เช่น การปรับลด งบประมาณ เป็นต้น

นอกจากการดำเนินงานเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแล้ว HESA ยังทำงานร่วมกับหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่กำกับดูแลอุดมศึกษาอีก ๒ หน่วยงาน คือ **Higher Education Funding Council : HEFCE** เป็นหน่วยงานที่รับอำนาจตรงจากรัฐบาลเพื่อทำหน้าที่จัดสรรทรัพยากรที่รัฐบาลกำหนดไปยังสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งจะใช้ฐานข้อมูลอุดมศึกษาจาก HESA เพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบายอุดมศึกษาจากภาครัฐ และพิจารณาจัดสรรงบประมาณ และ **Universities Central Admission System : UCAS** ซึ่งเป็นหน่วยงานศูนย์กลางในการรับสมัครนักเรียนคัดเลือกเข้าระดับอุดมศึกษาทั้งระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา

การดำเนินงานด้านการจัดเก็บข้อมูลอุดมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้มีการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลอุดมศึกษาโดยกลุ่มสารสนเทศ สำนักอำนวยการ ได้จัดทำมาตรฐานข้อมูล (data standard sets) ที่ต้องการเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาจัดเก็บ ซึ่งข้อมูลที่จัดเก็บในปัจจุบัน ประกอบด้วย student information, staff information, curriculum, financing และ employability survey นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษายังมีการใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา (CHE QA ONLINE SYSTEM) เพื่อประกอบการจัดทำฐานข้อมูลอุดมศึกษาด้วย และมีการเผยแพร่ข้อมูลผ่านทาง web service เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ที่ต้องการได้ประโยชน์ข้อมูลต่อไป เช่น สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา กองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เป็นต้น

๒. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

๒.๑ ปัจจุบันการจัดเก็บข้อมูลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นผู้กำหนดความต้องการ (requirement) และขอบเขตข้อมูล (data set) เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาจัดเก็บข้อมูล ยิ่งขาดการสำรวจความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder) เช่น สำนักงานประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงแรงงาน เป็นต้น ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาควรจะปรับบทบาทการจัดทำฐานข้อมูลอุดมศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลมากขึ้น และพิจารณาถึงความสำคัญในการใช้ข้อมูลอุดมศึกษาเพื่อประกอบการตัดสินใจการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษา เช่น สำนักงานประมาณ เป็นต้น อาจจะมีการจัดตั้งหน่วยงานกลางที่เป็นองค์กรอิสระขึ้น คล้ายกับ HESA เพื่อเป็นศูนย์กลางในการจัดเก็บข้อมูล ซึ่งจะช่วยลดภาระการเก็บข้อมูลที่ไม่จำเป็นและซ้ำซ้อนของสถาบันอุดมศึกษาได้

๒.๒ HESA มีโครงสร้าง (structure) ของข้อมูลในส่วนของ key information set : KIS ที่ลงลึกทั้ง 3 ส่วน ได้แก่ course information and satisfaction, costs และ employability ซึ่งข้อมูลในส่วนนี้ไม่ได้มาจากมหาวิทยาลัยโดยตรง ต้องมีระบบสำรวจข้อมูลเพิ่มเติม และเป็นข้อมูลที่เป็นความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แต่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษายังไม่มีการจัดเก็บข้อมูล KIS ทั้งนี้ รัฐบาลสหราชอาณาจักรยังมีนโยบายเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณแบบ demand-side financing ซึ่งช่วยวางแผนการผลิตกำลังคนให้เป็นไปตามความต้องการของตลาด

๒.๓ อุปสรรคในการจัดทำข้อมูลอุดมศึกษาของประเทศไทย ได้แก่ การจัดส่งข้อมูลไม่ครบถ้วนทำให้การจัดทำรายงานข้อมูลอุดมศึกษาทำได้ยาก ความต้องการใช้ประโยชน์ของข้อมูลแต่ละด้านระหว่างมหาวิทยาลัยและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่ตรงกัน รูปแบบการจัดเก็บฐานข้อมูลของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน ทำให้เพิ่มภาระงานแก่มหาวิทยาลัยเมื่อต้องรายงานข้อมูล และบุคลากรซึ่งมีอยู่หลายประเภททำให้การเก็บข้อมูลบุคลากรทำได้ยาก

๒.๔ แนวคิดในการบริหารจัดการหน่วยงานที่จัดเก็บฐานข้อมูลกลาง มี ๒ ประการ คือ ๑) มีอำนาจตามกฎหมายในการพิสูจน์ความถูกต้องของข้อมูลและมีบทลงโทษสำหรับหน่วยงานที่จัดส่งข้อมูลที่ไม่เป็นความจริงหรือไม่เป็นไปตามข้อตกลง และเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นสาธารณะ และ ๒) ข้อมูลที่จัดเก็บต้องเป็นประโยชน์สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๒.๕ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาควรมีอำนาจตามกฎหมายในการกำกับดูแลมหาวิทยาลัยให้มีความรับผิดชอบต่อข้อมูลในส่วนของตนเอง โดยการกำหนด framework ให้มีรูปแบบและมาตรฐานเดียวกัน (data set) ตาม data infrastructures และควรสำรวจข้อมูลที่เป็นความต้องการร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น หลักสูตร/สาขาวิชาที่เป็นความต้องการจำนวนนักศึกษา ข้อมูลอาจารย์/บุคลากร งานวิจัย เป็นต้น กำหนด incentive สำหรับมหาวิทยาลัยที่จัดเก็บและส่งข้อมูลได้ตามข้อตกลง เช่น การประกันคุณภาพ การจัดสรรทรัพยากรที่จะได้รับ เป็นต้น และทำการรวบรวมฐานข้อมูลไว้เป็นเสมือนส่วนกลาง (virtual

centralization) เพื่อประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล (data interchange) ระหว่างกัน และเป็นการลดภาระงานและประหยัดเวลาในการจัดส่งข้อมูลของมหาวิทยาลัยเมื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความต้องการใช้ข้อมูล ซึ่งปัจจุบันเทคโนโลยี cloud computing ช่วยลดต้นทุนในการบริหารจัดการฐานข้อมูลได้เป็นอย่างดี และมีการพัฒนาโปรแกรม query และ statistical data analysis (SDA) เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียกข้อมูลแก่ผู้ใช้งาน

๒.๖ ฐานข้อมูลมีความจำเป็นสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการอุดมศึกษา ควรมีหน่วยงานกลางทำหน้าที่กำกับดูแลและตรวจสอบความถูกต้อง (cross check) ของข้อมูล โดยผู้ให้ข้อมูลแก่หน่วยงานกลางเป็นผู้รับผิดชอบความถูกต้อง (validity) ของข้อมูล และควรจัดเก็บข้อมูลทุกประเภท เนื่องจากอาจเป็นที่ต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในอนาคต

๒.๗ ปัญหาในการกำกับดูแลการจัดเก็บและจัดส่งข้อมูลของมหาวิทยาลัย คือ การให้ความเป็นอิสระกับมหาวิทยาลัย ทำให้อำนาจในการกำกับดูแลมหาวิทยาลัยตามกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาน้อยลง การปฏิบัติจริงทำไม่ได้ตามกรอบที่ได้ทำการตกลงร่วมกันและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาไม่สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ และความกังวลเรื่องความเป็นส่วนตัว (privacy) ของข้อมูล

๒.๘ ระบบฐานข้อมูลควรสามารถปรับปรุงได้ (modified) และตรวจสอบความถูกต้องได้ ไม่ว่าจะจัดเก็บอยู่ที่หน่วยงานกลาง

หรือเป็น virtual centralization ขณะนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษามีความพยายามผลักดันให้มีการเก็บข้อมูลรายบุคคล ทั้งส่วนของอาจารย์ บุคลากร นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา ที่แสดงคุณสมบัติส่วนบุคคล เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเป็น ข้อมูลสภาวะการจ้าง/ว่างงานของประเทศ

๒.๙ หน่วยงานจัดเก็บฐานข้อมูลกลางควรมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ ไม่ขึ้นกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ข้อมูลที่จัดเก็บเป็น ความต้องการร่วมกันและถูกกำหนดโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย โดยใช้วิธีการสำรวจข้อมูล การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ทางสถิติ การรายงานข้อมูลสู่สาธารณะและผู้ต้องการใช้ข้อมูล และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการระบบ

๒.๑๐ การจัดตั้งหน่วยงานจัดเก็บฐานข้อมูลกลางเป็น ประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนดนโยบายการศึกษาและเรื่องอื่นๆ ประเด็นสำคัญในการปฏิรูประบบฐานข้อมูล คือ ต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์ ของมหาวิทยาลัยและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้รู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ หน่วยงานและได้รับประโยชน์ร่วมกัน จากเดิมที่เสมือนว่าสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นเจ้าของฐานข้อมูลและผู้ได้ประโยชน์ ระบบฐานข้อมูลควรต้องตอบสนองความต้องการซึ่งเปลี่ยนแปลงได้ (dynamic) ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย สิ่งสำคัญสำหรับการจัดตั้ง หน่วยงานกลาง คือ การบริหารจัดการองค์กร และบุคลากรให้สามารถ ประกันความถูกต้อง (guarantee) ของข้อมูลได้

๒.๑๑ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะระดม ความคิดเห็นเพื่อกำหนด (provide) โครงสร้างของระบบฐานข้อมูล

และนำเข้าที่ประชุมเพื่อขอความเห็นอีกครั้ง โดยเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วมประชุมด้วย เช่น สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เป็นต้น

ผู้บันทึกการประชุม

นายจักรกฤษณ์ ลิมปิยะชัย

นางสาวปิยมาภรณ์ รอดบาง

นางสาวรัตนาภรณ์ ยศศรี

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร

ภาคผนวก

รายนามผู้เข้าร่วมประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุม

๑. ศาสตราจารย์วิจารณ์ พานิช ประธานกรรมการ
การอุดมศึกษา
๒. นายศุภชัย พงศ์ภคเธียร ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงอุตสาหกรรม
๓. รองศาสตราจารย์วรากรณ์ สามโกเศศ อธิการบดีมหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต
๔. ศาสตราจารย์ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ ผู้อำนวยการสำนักงานรับรอง
มาตรฐานและประเมินคุณภาพ
การศึกษา (องค์การมหาชน)
๕. รองศาสตราจารย์ประภาภรณ์ นิยม สถาบันอาศรมศิลป์
๖. นายชุมพล พรประภา ผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชน
๗. นางสาวอมรา รสสุข สถาบันคลังสมองของชาติ
๘. นางสาวสารี อ๋องสมหวัง เลขาธิการมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค
๙. นางสาวชนิษฐา วิริยะประสาท มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค
๑๐. นางสาวทัศนีย์ แน่นอุดร มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค
๑๑. นายเชิดพงษ์ ทองน้อย นักศึกษามหาวิทยาลัย
เอเซียอาคเนย์
๑๒. นายสิริวัฒน์ สุทธิวรการ นักศึกษาสถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์

ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๑๓. นายสุเมธ แยมั่น	เลขาธิการคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา
๑๔. รองศาสตราจารย์พินิติ ระตะนานุกุล	รองเลขาธิการคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา
๑๕. รองศาสตราจารย์กำจร ตติยกวี	รองเลขาธิการคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา
๑๖. นายขจร จิตสุขุมมงคล	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริม
และพัฒนาสมรรถนะบุคลากร
๑๗. นางอรสา ภาววิมล	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐาน
และประเมินผลอุดมศึกษา
๑๘. นายสุรียา เสถียรกิจอำไพ	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริม
และพัฒนาศักยภาพนักศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

๑๙. นางสาวประวีณา ธาดาพรหม ๒๐. นางสาววิรัชญา แสนเกษม

เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

๒๑. นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร	๒๒. นางสาวสุวรรณา ภมรประวดี
๒๓. นายศุภโชค สุขมาก	๒๔. นายจักรกฤษณ์ ลิ้มปิยะไฉยม
๒๕. นายสันติชัย โลहितหาญ	๒๖. นายชวิน พิมพ้อภรณ์
๒๗. นางสาวรัตนภรณ์ ยศศรี	๒๘. นายธนกร ก่อสรพันธ์
๒๙. นางสาวจรัสศรี น่วมเจริญ	

สำนักส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร

๓๐. นายสุภัทร บุญส่ง	๓๑. นายศิริพงศกร ชูสังข์

รายนามผู้เข้าร่วมประชุมหารือ การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุม

๑. ศาสตราจารย์วิจารณ์ พานิช	ประธานกรรมการ
การอุดมศึกษา
๒. นายศุภชัย พงศ์ภคเธียร	ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงอุตสาหกรรม
๓. ศาสตราจารย์ปิยะวัติ บุญ-หลง	ผู้อำนวยการสถาบันคลังสมอง
ของชาติ
๔. รองศาสตราจารย์ประภาภัทร นิยม	สถาบันอาศรมศิลป์
๕. นางสาวอมรา รสสุข	สถาบันคลังสมองของชาติ
๖. นายชุมพล พรประภา	ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชน

ผู้เข้าร่วมประชุม

๗. นางสาวรัชดา ธารภาค	ผู้สื่อข่าวทีวีไทย
๘. นางสาววลัยลักษณ์ แสงเปล่งปลั่ง	ผู้สื่อข่าวทีวีไทย
๙. นางสาวพัชรา เดชโฮม	นิสิตปริญญาเอก
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๑๐. นายสุเมธ แยม์นุ่น	เลขาธิการคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา
๑๑. รองศาสตราจารย์กำจร ตติยกวี	รองเลขาธิการคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา

๑๒. นางเน่งน้อย พัวพัฒนกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา
๑๓. นายขจร จิตสุขุมมงคล ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริม
และพัฒนาสมรรถนะบุคลากร
๑๔. นายสุรียา เสถียรกิจอำไพ ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริม
และพัฒนาศักยภาพนักศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

๑๕. นางสาววิรัชญา แสนเกษม

เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

๑๖. นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร ๑๗. นางสาวสุวรรณา ภมรประวัตี
๑๘. นางสาวพรเพ็ญ ชัยมงคล ๑๘. นายศุภโชค สุขมาก
๒๐. นายจักรกฤษณ์ ติมพิชฐ์เียร ๒๑. นายสันติชัย โลहितหาญ
๒๒. นายชิน พิมพ์อาภรณ์ ๒๓. นางสาวปิยมภรณ์ รอดบาง
๒๔. นางสาวรัตนภรณ์ ยศศรี ๒๕. นายธนกร ก่อสรภาพันธุ์

สำนักส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร

๒๖. นายสุทนต์ ฉื้อยพุก ๒๗. นายสุภัทร บุญส่ง
๒๘. นายศิริพงษ์กร ชูสังข์

สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา

๒๙. นางสาววรรณดี อังเกิดโชค ๓๐. นางสาวขวัญเรือน พุทธิรัตน์

รายนามผู้เข้าร่วมประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๓/๒๕๕๔

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุม

๑. ศาสตราจารย์วิจารณ์ พานิช ประธานกรรมการ
การอุดมศึกษา
๒. นายศุภชัย พงศ์ภคเชียร ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงอุตสาหกรรม
๓. รองศาสตราจารย์วรากรณ์ สามโกเศศ อธิการบดีมหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิตย์
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัณฑิต ทิพากร รองอธิการบดี
ฝ่ายพัฒนาการศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าธนบุรี
๕. รองศาสตราจารย์ประภาภัทร นิยม สถาบันอาศรมศิลป์
๖. รองศาสตราจารย์เสรี พงศ์พิศ อธิการบดีสถาบันการเรียนรู้
เพื่อปวงชน
๗. รองศาสตราจารย์อำนาจ เย็นสบาย รองอธิการบดีฝ่ายเครือข่าย
การเรียนรู้ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปริญญา เทวานฤมิตรกุล รองอธิการบดีฝ่ายการนักศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๙. นางปิยาภรณ์ มั่นตะจัตรา ผู้จัดการมูลนิธิสยามกัมมาจล
๑๐. นายสุวิทย์ สารสินพิจิตร ผู้อำนวยการสำนักราชการ
และสร้างสรรค์รายการ
สถานีโทรทัศน์ทีวีไทย
๑๑. ศาสตราจารย์พิเศษชงทอง จันทรางศุ เลขธิการสภาการศึกษา
๑๒. นายชุมพล พรประภา ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชน
- ผู้เข้าร่วมประชุม**
๑๓. นางสาวอมรา รสสุข สถาบันคลังสมองของชาติ
๑๔. นางสาวนันทินี มาลานนท์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๑๕. นางสุทิน ศิรินคร มูลนิธิสยามกัมมาจล
๑๖. นางรัตนา กิติกร มูลนิธิสยามกัมมาจล
- ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา**
๑๗. รองศาสตราจารย์พินิติ ระตะนานุกุล รองเลขาธิการคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา
๑๘. รองศาสตราจารย์กำจร ตติยกวี รองเลขาธิการคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา
๑๙. นายขจร จิตสุขุมมงคล ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริม
และพัฒนาสมรรถนะบุคลากร
๒๐. นางอรสา ภาววิมล ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐาน
และประเมินผลอุดมศึกษา

เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

๒๑. นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร ๒๒. นางสาวสุวรรณา ภมรประวัตติ
๒๓. นายศุภโชค สุขมาท ๒๔. นายจักรกฤษณ์ ลิมปิษฐีเฐียร

๒๕. นายสันติชัย โลหิตหาญ ๒๖. นายชวิน พิมพ์อาภรณ์
๒๗. นางสาวปิยมาภรณ์ รอดบาง ๒๘. นางสาวรัตนาภรณ์ ยศศรี
๒๙. นายธนกร ก่อสรพันธ์ ๓๐. นางสาวจรัสศรี น่วมเจริญ
สำนักส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร
๓๑. นายพิเชษฐ์ อุไรรงค์ ๓๒. นางสมอัสพร ปิ่นสุข
สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา
๓๓. นางมยุรี สิงห์ไข่มุกข์ ๓๔. นางสาวปาหนัน ชื่นจิตร
สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา
๓๕. นายบรรลือ วิศิษฐ์อนุพงษ์ ๒๖. นายฉัตรชัย ศรีวิไล
๓๗. นางสาวผ่องศรี ศรีชาภรณ์
-

รายนามผู้เข้าร่วมประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๔/๒๕๕๔

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุม

๑. ศาสตราจารย์พิเศษชงทอง จันทรางศุ	เลขาธิการสภาการศึกษา
๒. รองศาสตราจารย์ประภาภัทร นิยม	สถาบันอาศรมศิลป์
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัณฑิต ทิพากร	รองอธิการบดี
ฝ่ายพัฒนาการศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าธนบุรี
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปริญญา
เทวานฤมิตรกุล	รองอธิการบดี
ฝ่ายการศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๕. นางปิยาภรณ์ มัณฑะจิตร	ผู้จัดการมูลนิธิสยามกัมมาจล
๖. นายสุวิทย์ สาสนพิจิตร	ผู้อำนวยการสำนักรายการ
และสร้างสรรค์รายการ
สถานีโทรทัศน์ทีวีไทย

ผู้เข้าร่วมประชุม

๗. นางโสภาดา ตาแก้ว	ผู้อำนวยการสำนักนโยบาย
ด้านพัฒนาคุณภาพ และ
มาตรฐานการศึกษา สกศ.
๘. นายสุรพล ธรรมร่มดี	สถาบันอาศรมศิลป์
๙. นางสาวอมรา รสสุข	สถาบันคลังสมองของชาติ

๑๐. นางวิสุทธีณี แสงประดับ	สถาบันคลังสมองของชาติ
๑๑. นายเทพณรงค์ นพกรวิเศษ	สถาบันคลังสมองของชาติ
๑๒. นางพนิดา ฐปนากร	สถาบันคลังสมองของชาติ
๑๓. นางสาวสุกัญญา เศษขุนทด	สถาบันคลังสมองของชาติ
๑๔. นางสาวสุทิน ศิรินคร	มูลนิธิสยามกัมมาจล
๑๕. นางรัตนา กิติกร	มูลนิธิสยามกัมมาจล

ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๑๖. นายสุเมธ แยม์นุ่น	เลขาธิการคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา
๑๗. รองศาสตราจารย์พินิติ รตะนานุกูล	รองเลขาธิการคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา
๑๘. รองศาสตราจารย์กำจร ตติยกวี	รองเลขาธิการคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา
๑๙. นางอรสา ภาววิมล	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐาน
และประเมินผลอุดมศึกษา
๒๐. นายสุรียา เสถียรกิจอำไพ	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริม
และพัฒนาศักยภาพนักศึกษา
๒๑. นายสุภัทร จำปาทอง	ผู้อำนวยการสำนักประสาน
และส่งเสริมกิจการอุดมศึกษา

เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

๒๒. นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร	๒๓. นางสาวสุวรรณา ภมรประวัติ
๒๔. นายศุภโชค สุขมาก	๒๕. นายจักรกฤษณ์ ลิมปิษฐีเฐียร
๒๖. นายสันติชัย โลहितหาญ	๒๗. นายชวิน พิมพ์อาภรณ์

๒๘. นางสาวปิยะมาภรณ์ รอดบาง

๒๙. นางสาวรัตนภรณ์ ยศศรี

๓๐. นายธนกร ก่อสรพันธ์

๓๑. นางสาวจรัสศรี น่วมเจริญ

สำนักส่งเสริมและพัฒนาศีกยภาพนักศึกษา

๓๒. นายบรรลือ วิศิษฏ์อนุพงษ์

๓๓. นางสาวผ่องศรี ศรีชาภรณ์

๓๔. นายยศวรรธ กิตติก้อง

สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา

๓๕. นางสาวปาหนัน ชื่นจิตร

รายนามผู้เข้าร่วมประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๕/๒๕๕๔

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุม

๑. นายศุภชัย พงศ์ภคเจียร	ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงอุตสาหกรรม
๒. ศาสตราจารย์พิเศษชงทอง จันทรางศุ	เลขาธิการสภาการศึกษา
๓. รองศาสตราจารย์ธนิธ ฆงทอง	รองอธิการบดี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปริญญา
เทวานฤมิตรกุล	รองอธิการบดี
ฝ่ายการนักศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๕. รองศาสตราจารย์ระพีพรรณ คำหอม	คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๖. นางปิยาภรณ์ มั่นตะจัต	ผู้จัดการมูลนิธิสยามกัมมาจล
๗. นายชุมพล พรประภา	ผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชน
๘. นางรศนาภรณ์ วีรวรรณ	ผู้ช่วยอธิการบดี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๙. นางอรุณศรี ละอองแก้ว	สภาการศึกษา
๑๐. นายสุรพล ธรรมร่มดี	สถาบันอาศรมศิลป์
๑๑. นางพนิดา ฐปนางกูร	สถาบันคลังสมองของชาติ
๑๒. นางสุทิน ศิรินคร	มูลนิธิสยามกัมมาจล
๑๓. นางรัตนา กิติกร	มูลนิธิสยามกัมมาจล

ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๑๔. นายสุเมธ แย้มมนูน	เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
๑๕. รองศาสตราจารย์พินิติ ระตะนานุกุล	รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
๑๖. รองศาสตราจารย์กำจร ตติยกวี	รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
๑๗. นายสุรียา เสถียรกิจอำไพ	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา
๑๘. นายขจร จิตสุขุมมงคล	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร
๑๙. นายสุภัทร จำปาทอง	ผู้อำนวยการสำนักประสานและส่งเสริมกิจการอุดมศึกษา

เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

๒๐. นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร	๒๑. นางสาวสุวรรณา ภมรประวัติ
๒๒. นายศุภโชค สุขมาก	๒๓. นายจักรกฤษณ์ ลิ้มปิยะเรีัยร
๒๔. นายสันติชัย โลहितหาญ	๒๕. นายชวิน พิมพ์อาภรณ์
๒๖. นางสาวปิยมาภรณ์ รอดบาง	๒๗. นางสาวรัตนภรณ์ ยศศรี
๒๘. นายธนกร ก่อสรารพันธ์	๒๙. นางสาวจรัสศรี น่วมเจริญ

สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา

๓๐. นางสาววรรณดี อังเกิดโชค	๓๑. นายบรรลือ วิศิษฏอนุพงษ์

สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา

๓๒. นางมยุรี สิ่งที่ไม่บุก	๓๓. นางสาวปาหนัน ชื่นจิตร์

สำนักส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร

๓๔. นายพิเชษฐ์ อุไรรงค์

รายนามผู้เข้าร่วมประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๖/๒๕๕๔

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุม

๑. ศาสตราจารย์วิจารณ์ พานิช ประธานกรรมการ
การอุดมศึกษา
๒. นายศุภชัย พงศ์ภคเธียร ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงอุตสาหกรรม
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัณฑิต ทิพากร รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาการ
ศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าธนบุรี
๔. รองศาสตราจารย์ประภาภัทร นิยม สถาบันอาศรมศิลป์
๕. ศาสตราจารย์ประสาท สีบบำ อธิการบดีมหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีสุรนารี
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุดาพร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ลักษณะียนาวิน
๗. นางสาวอมรา รสสุข สถาบันคลังสมองของชาติ
๘. นายสุรพล ธรรมร่มดี สถาบันอาศรมศิลป์
๙. นายประยงค์ โพธิ์ศรีประเสริฐ สถาบันอาศรมศิลป์
๑๐. นางสาวอภิรติ เกล็ดมณี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าธนบุรี

ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๑๑. นายสุเมธ แย้มมนุ่	เลขาธิการคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา
๑๒. รองศาสตราจารย์กำจร ตติยกวี	รองเลขาธิการคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา
๑๓. นางอรสา ภาววิมล	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐาน
และประเมินผลอุดมศึกษา
๑๔. นายสุรียา เสถียรกิจอำไพ	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริม
และพัฒนาศักยภาพนักศึกษา

เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

๑๕. นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร	๑๖. นางสาวสุวรรณา ภมรประวัตี
๑๗. นายศุภโชค สุขมาก	๑๘. นายจักรกฤษณ์ ลิ้มปิษฐีเยร
๑๙. นายสันติชัย โลहितหาญ	๒๐. นายชวิน พิมพ์อาภรณ์
๒๑. นางสาวปิยมาภรณ์ รอดบาง	๒๒. นางสาวรัตนาภรณ์ ยศศรี
๒๓. นายธนกร ก่อสรพันธ์	๒๔. นางสาวจรัสศรี น่วมเจริญ

สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา

๒๕. นายบรรลือ วิศิษฏ์อนุพงษ์
-

รายนามผู้เข้าร่วมประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๗/๒๕๕๔

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุม

๑. ศาสตราจารย์วิจารณ์ พานิช ประธานกรรมการ
การอุดมศึกษา
๒. นายศุภชัย พงศ์ภคเธียร ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงอุตสาหกรรม
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัณฑิต ทิพากร รองอธิการบดี
ฝ่ายพัฒนาการศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าธนบุรี
๔. ศาสตราจารย์ปิยะวัติ บุญ-หลง ผู้อำนวยการสถาบัน
คลังสมองของชาติ
๕. รองศาสตราจารย์ประภาภัทร นิยม สถาบันอาศรมศิลป์
๖. รองศาสตราจารย์ชวณี ทองโรจน์ รองอธิการบดี
ฝ่ายวิจัย และพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุดาพร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ลักษณะียนาวิน
๘. รองศาสตราจารย์กัลณกา สานิตธาดา รองอธิการบดี
ฝ่ายพัฒนาคุณภาพ
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

๙. รองศาสตราจารย์ชยาพร วัฒนศิริ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
๑๐. รองศาสตราจารย์สุจินดา เจียมศรีพงษ์ คณบดีคณะวิทยาการจัดการ
และสารสนเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
๑๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชนินทร์ อัมพรสถิร คณบดีคณะเกษตรศาสตร์
ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมมหาวิทยาลัย
นเรศวร
๑๒. นางสาวอมรา รสสุข สถาบันคลังสมองของชาติ
๑๓. นายสุรพล ธรรมร่มดี สถาบันอาศรมศิลป์
๑๔. นายธิป ศรีสกุลไชยรักษ์ สถาบันอาศรมศิลป์
- ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา**
๑๕. นายสุเมธ แย้มมนูน เลขานุการคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา
๑๖. รองศาสตราจารย์พินิต ระตะนานุกูล รองเลขาธิการคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา
๑๗. รองศาสตราจารย์กำจร ตติยกวี รองเลขาธิการคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา
๑๘. นายสุรียา เสถียรกิจอำไพ ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริม
และพัฒนาศักยภาพนักศึกษา
๑๙. นายขจร จิตสุขุมมงคล ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริม
และพัฒนาสมรรถนะบุคลากร

เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สำนักส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร

๒๐. นางสุนีย์รัตน์ ชัยประสงค์สุข ๒๑. นางสาวสิริมาศ จันทวโร

สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา

๒๒. นางสาวนิภาพรรณ แก่นคง ๒๓. นางกัลยา ทัพใจหาญ

สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

๒๔. นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร ๒๕. นางสาวสุวรรณา ภมรประวัตติ

๒๖. นายศุภโชค สุขมาก ๒๗. นายจักรกฤษณ์ ลิ้มปิยะธีร

๒๘. ว่าที่ร้อยตรีหญิงศิริพร ประนมพนธ์ ๒๙. นายสันติชัย โลहितหาญ

๓๐. นายชวิน พิมพ์อาภรณ์ ๓๑. นางสาวปิยมาภรณ์ รอดบาง

๓๒. นางสาวรัตนภรณ์ ยศศรี ๓๓. นายธนกร ก่อสรพินธุ์

๓๔. นางสาวจรัสศรี น่วมเจริญ

รายนามผู้เข้าร่วมประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๘/๒๕๕๔

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุม

๑. ศาสตราจารย์วิจารณ์ พานิช ประธานกรรมการ
การอุดมศึกษา
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัณฑิต ทิพากร รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนา
การศึกษา มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
๓. ศาสตราจารย์ปิยะวัติ บุญ-หลง ผู้อำนวยการสถาบันคลัง
สมองของชาติ
๔. รองศาสตราจารย์ประภาภัทร นิยม รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
และวิจัย สถาบันอาศรมศิลป์
๕. รองศาสตราจารย์บุญสม ศิริบำรุงสุข อธิการบดีมหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุดาพร ลักษณะียนาวิน คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนันทา วิบูลย์จันทร์ รองอธิการบดีฝ่ายการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหิดล
๘. นางสาวตรี โรจนะสมิต อาร์โนลด์ ผู้อำนวยการศูนย์ความเป็นเลิศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชริน ดำรงกิตติกุล สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การวิจัย
๑๐. นายสุรพล ธรรมร่มดี ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายประกัน
คุณภาพ สถาบันอาศรมศิลป์
๑๑. นางสาวอมรา รสสุข สถาบันคลังสมองของชาติ

ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๑๒. นายสุเมธ แย้มมนุ่น	เลขาธิการคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา
๑๓. รองศาสตราจารย์พินิต ระตะนานุกุล	รองเลขาธิการคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา
๑๔. รองศาสตราจารย์กำจร ตติยกวี	รองเลขาธิการคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา
๑๕. นางอรสา ภาววิมล	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐาน
และประเมินผลอุดมศึกษา
๑๖. นายบรรลือ วิศิษฏ์อนุพงษ์	แทนผู้อำนวยการสำนัก
ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ
นักศึกษา
๑๗. นางสุธาทิพย์ ท้วจบ	แทนผู้อำนวยการสำนัก
ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะ
บุคลากร

เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

๑๘. นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร	๑๙. นางสาวสุวรรณา ภมรประวัติ
๒๐. นายศุภโชค สุขมาก	๒๑. นายจักรกฤษณ์ ลิ้มปิยะรัฐียร
๒๒. นายสันติชัย โลहितหาญ	๒๓. นายชวิน พิมพ์อาภรณ์
๒๔. นางสาวปิยมาภรณ์ รอดบาง	๒๕. นางสาวรัตนภรณ์ ยศศรี
๒๖. นางสาวปวีณา พันธุ์กล้า	๒๗. นายธนกร ก่อสรธาพันธุ์
๒๘. นางสาวจรัสศรี น่วมเจริญ	

รายนามผู้เข้าร่วมประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๗/๒๕๕๔

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุม

๑. ศาสตราจารย์วิจารณ์ พานิช ประธานกรรมการ
การอุดมศึกษา
๒. นายศุภชัย พงศภคเธียร ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงอุตสาหกรรม
๓. ศาสตราจารย์ปิยะวัติ บุญ-หลง ผู้อำนวยการสถาบันคลังสมอง
ของชาติ
๔. รองศาสตราจารย์ประภาภัทร นิยม รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
และวิจัย สถาบันนาฏศิลป์
๕. รองศาสตราจารย์ยีน ภู่วรรณ รองอธิการบดีฝ่ายเทคโนโลยี
สารสนเทศ มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนันทา วิบูลย์จันทร์ รองอธิการบดีฝ่ายการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหิดล
๗. นายจิรเดช อุ่สวัสดิ์ อธิการบดีมหาวิทยาลัย
หอการค้าไทย
๘. นางรัชนีพร พุกยามรณ พุกกะมาน อธิการบดีมหาวิทยาลัย
ศรีปทุม
๙. นายกฤษ กาญจนภา ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัย
ศรีปทุม
๑๐. นางสาวอมรา รสสุข นักวิจัยสถาบันคลังสมอง
ของชาติ

ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๑๑. นายสุเมธ แย้มมนุ่น	เลขาธิการคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา
๑๒. รองศาสตราจารย์พินิติ รตะนานุกูล	รองเลขาธิการคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา
๑๓. รองศาสตราจารย์กำจร ตติยกวี	รองเลขาธิการคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา
๑๔. นายพิเชษฐ อุไรรงค์	ผู้อำนวยการสำนักนโยบาย
และแผนการอุดมศึกษา
๑๕. นายสุรียา เสถียรกิจอำไพ	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริม
และพัฒนาศักยภาพนักศึกษา
๑๖. นายขจร จิตสุขุมมงคล	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริม
และพัฒนาสมรรถนะบุคลากร
๑๗. นายศิระวิทย์ คลี่สุวรรณ	ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ

เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๑๘. นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร	๑๙. นางสาวรองทอง กฤษณชาญดี
๒๐. นายบรรลือ วิศิษฏ์อนุพงษ์	๒๑. นางสาวนิติมา จิตต์จำนง
๒๒. นางสาวสุวรรณา ภมรประวัตติ	๒๓. นายศุภโชค สุขมาก
๒๔. นายจักรกฤษณ์ ลิ้มปิษฐีเยร	๒๕. นายสันติชัย โลहितหาญ
๒๖. นายชวิน พิมพ์อาภรณ์	๒๗. นางสาวปิยะภรณ์ รอดบาง
๒๘. นางสาวรัตนภรณ์ ยศศรี	๒๙. นายฐานวัฒน์ พร้อมมูล
๓๐. นางสาวสุนิทย ราชประดิษฐ	๓๑. นายธนกร ก่อสรพันธ์
๓๒. นางสาวจรัสศรี น่วมเจริญ	

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายสุเมธ แย้มมนุ่	เลขาธิการคณะกรรมการ การอุดมศึกษา
รองศาสตราจารย์พินิติ รตะนานุกูล	รองเลขาธิการคณะกรรมการ การอุดมศึกษา
นางสาวพรสวรรค์ วงษ์ไกร	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและ แผนการอุดมศึกษา
นายพิเชษฐ อุไรรงค์	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและ แผนการอุดมศึกษา

บรรณาธิการ

นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

บันทึกการประชุมและพิสูจน์อักษร

นางสาวสุวรรณา ภมรประวัตติ	สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา
นายศุภโชค สุขมาก	สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา
นายจักรกฤษณ์ ลิ้มปิยะฐียร	สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา
นายสันติชัย โลหิตหาญ	สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา
นายชวิน พิมพ์อาภรณ์	สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา
นางสาวปิยมาภรณ์ รอดบาง	สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา
นางสาวรัตนภรณ์ ยศศรี	สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา
นางสาวปวีณา พันธกล้า	สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา
นางสาวพัชรกิต อินทร์พรหม	สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา
นายธนกร ก่อสร้าพันธุ์	สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

ประสานงาน

นางสาวจรัสศรี น่วมเจริญ สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

สํานักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
๓๒๘ ถนนศรีอยุธยา แขวงทุ่งพญาไท
เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๖๑๐ ๕๒๐๐ โทรสาร ๐ ๒๓๕๔ ๕๕๒๔-๖

ISBN 978-616-202-616-4